

HEIKKI HELIN

KUNTIEN KUJANJUOKSU

Suurten kaupunkien talousarviot 2014

7

TUTKIMUSKATSAUKSIA 2013

Helsingin kaupunki
Tietokeskus

**TIEDUSTELUT
FÖRFÄGNINGAR
INQUIRIES**

Heikki Helin, p. – tel. 040 516 5976
sukunimi.etunimi@phnet.fi

**JULKAISIJA
UTGIVARE
PUBLISHER**

Helsingin kaupungin tietokeskus
Helsingfors stads faktacentral
City of Helsinki Urban Facts

**OSOITE
ADRESS
ADDRESS**

PL 5500, 00099 Helsingin kaupunki
(Siltasaarenkatu 18-20 A)
PB 5500, 00099 Helsingfors stad
(Broholmsgatan 18-20 A)
P.O.Box 5500, FI-00099 City of Helsinki
Finland (Siltasaarenkatu 18-20 A)

**PUHELIN
TELEFON
TELEPHONE**

09 310 1612

**INTERNET
WWW.HELF.FI/TIETOKESKUS/**

**TILAUKSET, JAKELU
BESTÄLLNINGAR, DISTRIBUTION
ORDERS, DISTRIBUTION**

p. – tel. 09 310 36293
tietokeskus.tilaukset@hel.fi

**KÄTEISMYyntI
DIREKTFÖRSÄLJNING
DIRECT SALES**

Tietokeskuksen kirjasto
Siltasaarenkatu 18-20 A, p. 09 310 36377
Faktacentralens bibliotek
Broholmsgatan 18-20 A, tel. 09 310 36377
City of Helsinki Urban Facts Library
Siltasaarenkatu 18-20 A, tel. +358 09 310 36377
tietokeskus.kirjasto@hel.fi

Helsingin kaupungin tietokeskus
Helsingfors stads faktacentral
City of Helsinki Urban Facts

KUNTIEN KUJANJUOKSU

Suurten kaupunkien talousarviot 2014

HEIKKI HELIN

TUTKIMUSKATSAUKSIA
FORSKNINGSRAPPORTER
STUDY REPORTS

2013:7

KANSI

PÄRM

COVER

Tarja Sundström-Alku

Kansikuva | Pärmbild | Cover picture

Lahtelaista laillista graffiittia / Heikki Helin

VERKOSSA

ISSN 1796-7236

ISBN 978-952-272-617-9

Sisällys

Esipuhe

- 1 Tarkastelun taustaa
- 2 Kaupunkien talousarviot verkossa
- 3 Talousarvioiden laadinnan taustaa
- 4 Tulorahoituksen riittävyys
- 5 Verotulot
- 6 Lainat

Pohdiskelua

Kuvioluettelo

Taulukkoluetelo

Liitteet

1. Vantaan talousarvion täydentäviä tietoja
2. Vuoden 2012 tilinpäätöksen ja 2014 talousarvion verotulot ja valtionosuudet, miljoonaa euroa
3. Kiinteistöveroprosentit 2014 ja muutos (Kuntaliitto)
4. Tuloveroprosentit 2007–2014 (Kuntaliitto)
5. Valtion toimenpiteiden vaikutukset kuntien ja kuntayhtymien talouteen valtion talousarviossa, miljoonaa euroa, ja muutos 2013–2014, miljoonaa euroa
6. Aikaisemmat talousarvioyhteenvedot
7. Kaupunkien talousarvioletteet

Esipuhe

Heikki Helinin jo perinteeksi muodostunut pikayhteenveto suurten kaupunkien talousarvioista on valmistunut. Tutkimuskatsaus kokoaa yhteen yhdentoista suurimman suomalaisen kaupungin tilanteen ja antaa samalla kuvan kuntakentän suurten tekijöiden talousnäkyistä. Kyse ei ole siis yksinomaan Helsingin tilanteen kartoittamisesta, vaan mukana tarkastelussa ovat monet muutkin suuret suomalaiskaupungit. Näin suurten kaupunkien tilannetta voi tarkastella laajempänä kokonaisuutena ja arvioida kaupunkien tilannetta toisiinsa verraten.

Tutkimusraportti ei pidä sisällään ainoastaan tutkijan omaa tekstiä ja kuntien talouslukuja. Mukana on niin lainauksia sanomalehdistä kuin myös kaupunkien tuottamia talousarvioiden yhteydessä laadittuja tiedotteita. Nämä kertovat omilla tavoillaan nykytilanteesta.

Epävarmuus tulevasta näkyy kuntien talousarvioissa vuodelle 2014. Taustalla ovat kansantalouden kehitys ja valtion toimenpiteet. Valtionosuuksia on leikattu ja valtionosuusjärjestelmää ollaan muuttamassa. Kunnilla on merkittävä osuus kestävyysvajeen poistamisessa. Minkään tarkastelussa olevan kaupungin vuosikate ei riitä investointien kattamiseen, niinpä kaupungit joutuvat ottamaan lisää velkaa.

Koosteen nimi ”Kuntien kujanjuoksu” kuvaa kuntien tukalaa asemaa. Kuten Helin osoittaa, vaatimuksia ja kritiikkiä riittää ja näin hänen mukaansa kunnille tulee keppiä joka puolelta kuten entisessä kujanjuoksussa.

Helsingissä joulukuussa 2013

Timo Cantell
tutkimuspäällikkö
Helsingin kaupungin tietokeskus

1 Tarkastelun taustaa

Tämä on 21. suurten kaupunkien talousarviotarkastelu¹. Ensimmäinen yhteenveto tehtiin vuoden 1994 talousarvioista. 20 ensimmäistä olen tehnyt tietokeskuksen erikoistutkijana. Tarkastelujen teko jatkuu entiseen tapaan tietokeskuksen toimeksiannosta, vaikka olen siirtynyt eläkkeelle.

Talousarvioiden yksityiskohtainen vertailu ei ole tarpeen. Tärkeintä on ollut hahmottaa kehityssuuntaa eikä määrittellä kaupunkien millintarkkaa asemaa suhteessa toisiinsa. Paikallisia tunteja kuvataan kaupunkien talousarvioihin liittyvien uutisten otsikoilla ja kaupunginjohtajien tiedotteilla.

Tämä kuten aikaisemmatkin suurten kaupunkien tilinpäätösten ja talousarvioiden yhteenvedot on kyseisten kaupunkien talousjohdon ja kirjoittajan yhteistyön tulos. Suurin osa tiedoista on koottu kaupunkien www-sivuilta, ja kaupunkien talousjohto on tarkistanut luvut.

Vaikka tiedot ovat www-sivuilla, ei ulkopuolisen ole helppo niitä löytää. Talousarvioasiakirjat ovat paisuneet vuosi vuodelta. Toistan vuoden takaisen toivomukseni, että pikaisen lukijan etsimisen helpottamiseksi talousarviokirjassa voisi olla koottuna yhdelle sivulle talouden keskeisimmät tunnusluvut kuten Vantaan talousarvion täydentävissä tiedoissa (liite 1). Tulos- ja rahoituslaskelmien yhteydessä voisi myös talousarvioissa olla tunnusluvut kuten useilla kaupungeilla on tilinpäätöslaskelmissä.

Yleiskuvan hahmottamista helpottaa verkossa oleva talousarvion esittelyaineisto, joka on parantunut vuosi vuodelta. Aineisto saattaisi olla syytä päivittää valtuustojen päätösten mukaisiksi.

Sysmän Liikolassa joulukuun 17. päivänä 2013

Heikki Helin
p. 040 5165 976
s-posti helin.heikki (at) phnet.fi

¹ Laatimani Helsingin kaupungin tietokeskuksen sarjoissa vuosina 1993–2012 julkaistut talousarvioyhteenvedot luetellaan liitteessä 6.

2 Kaupunkien talousarviot verkossa

Verkkajulkaisun henkeen sopii, että yhteys alkuperäisiin asiakirjoihin löytyy www-osoitteiden avulla. Seuraavassa luetellaan osoitteet, joista kaupunkien talousarvio-tiedot löytyvät.

Helsinki

<http://www.hel.fi/hel2/taske/julkaisut/talousarvio2014/>

Espoo

http://www.espoo.fi/fi-FI/Espoon_kaupunki/Paatoksenteko/Talous/Talousarvio

Tampere

<http://www.tampere.fi/teksti/index/hallintojatalous/talous/talousarvio/talousarvio2014.html>

Vantaa

http://www.vantaa.fi/fi/hallinto_ ja_talous/prime109_fi.aspx

Turku

<http://www.turku.fi/talousarvio>

Oulu

<http://www.ouka.fi/oulu/paatoksenteko-ja-hallinto/talous>

Jyväskylä

<http://www.jyvaskyla.fi/info/talous/ta-2014>

Lahti

<http://www.lahti.fi/www/cms.nsf/pages/4FEF817AF7EF7852C2257BFD001EB200>

Kuopio

<http://www.kuopio.fi/web/kaupunkitietoa/talous>

Kouvola

<http://www.kouvola.fi/index/aikuisvaestolle/tietoakouvolasta/talousverotaksatmaksutverotus.html>

Pori

<http://www.pori.fi/asiakirjat.html>

Kuntien talouteen vaikuttavat kuntaliitokset. Suuret kaupungit ovat olleet osallisina seuraavissa kuntaliitoksissa 2000-luvulla:

2005 Kuopio ja Vehmersalmi

2009 Oulu ja Yliiiminki

Jyväskylä, Jyväskylän mlk ja Korpilahti

Kouvola, Anjalankoski, Kuusankoski, Valkeala, Jaala ja Elimäki

2010 Pori ja Noormarkku

2011 Kuopio ja Karttula

2013 Oulu, Haukipudas, Kiiminki, Oulunsalo ja Yli-li

Kuopio ja Nilsinä

Tässä yhteenvedossa ovat vuoden 2012 tiedoissa mukana vuoden 2013 kuntaliitokset, jotta vuosien 2012–2014 muutosluvut on saatu vertailukelpoisiksi.

3 Talousarvioiden laadinnan taustaa

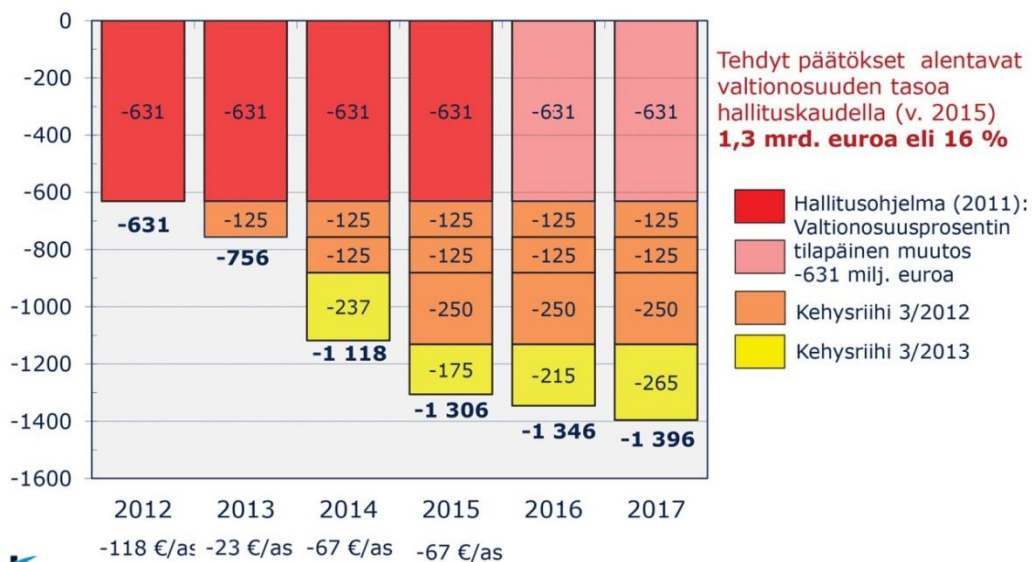
Talouden kasvuedellytyksien vahvistamiseksi ja julkisen talouden kestävyysvajeen umpeen kuromiseksi maan hallitus hyväksyi elokuussa 2013 rakennepoliittisen ohjelman². Valtiovarainministeriön arvion mukaan kestävyysvaje on noin 4,5 prosenttia bruttokansantuotteesta. Tämä tarkoittaa, että julkisen talouden rahoitusaseman tulisi kohentua perusennusteeseen verrattuna yli 9 miljardia euroa vuoteen 2017 mennessä.

Hallitus on luvannut vähentää kuntien velvoitteita miljardilla eurolla. Rakennepoliittisen ohjelman mukaan vuosina 2014–2017 kuntien tehtäviä ja velvoitteita puretaan 1 miljardin euron edestä. Keinoina on kuntien talousohjauksen uudistaminen valtionosuusjärjestelmää muuttamalla ja peruspalveluohjelman tehostamisella.

Miljardi säästyy kunnat joutuvat tehostamaan toimintaansa. Tällaisia toimenpiteitä ovat mm. kuntien päätäntävällässä olevien verojen korotukset ja toiminnan kehittäminen. Mitä ilmeisimmin valtaosa säästöistä saadaan aikaan veronkorotuksilla.

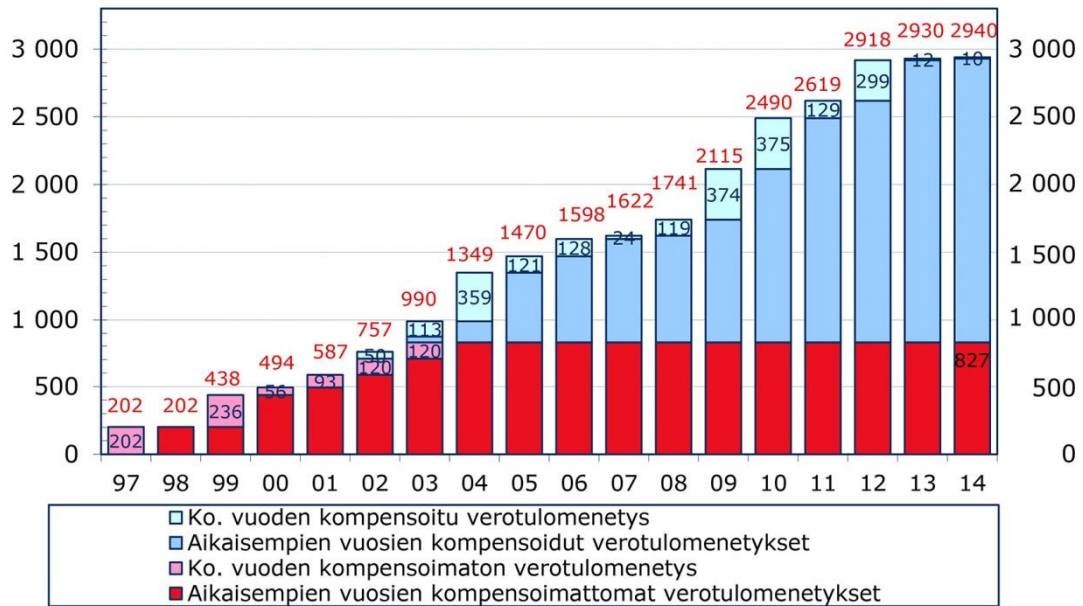
Valtionosuuksien 1,4 miljardin euron leikkaukset eivät ole mukana hallituksen rakenteellisissa toimenpiteissä, vaan ne tulevat muiden sopeuttamistoimien liksiksi.

Kuvio 1. Hallituksen päätösten vaikutus peruspalvelujen valtionosuuksiin (Kuntaliitto)

² <http://valtioneuvosto.fi/etusivu/rakenneuudistus395285/tiedostot/rakennepoliittinen-ohjelma-29082013/fi.pdf>
<http://valtioneuvosto.fi/etusivu/rakenneuudistus395285/tiedostot/paatos-29112013/fi.pdf>

Kuvio 2. Veronkevennysten vaikutus kuntien talouteen 1997–2014, miljoonaa euroa (Kuntaliitto)

Vuosien 1997–2014 verokevennysten johdosta kunnat saavat vuonna 2014 noin 2,9 mrd. euroa vähemmän verotuloja, josta kompensoimatta on yli 800 milj. euroa

Kuntatalouteen kohdistuu vuosina 2012–2017 jo tehtyjen päätösten perusteella 1,4 miljardin euron (15 %:n) valtionosuusleikkaukset, joista 362 miljoonaa euroa kohdistuu vuoteen 2014.

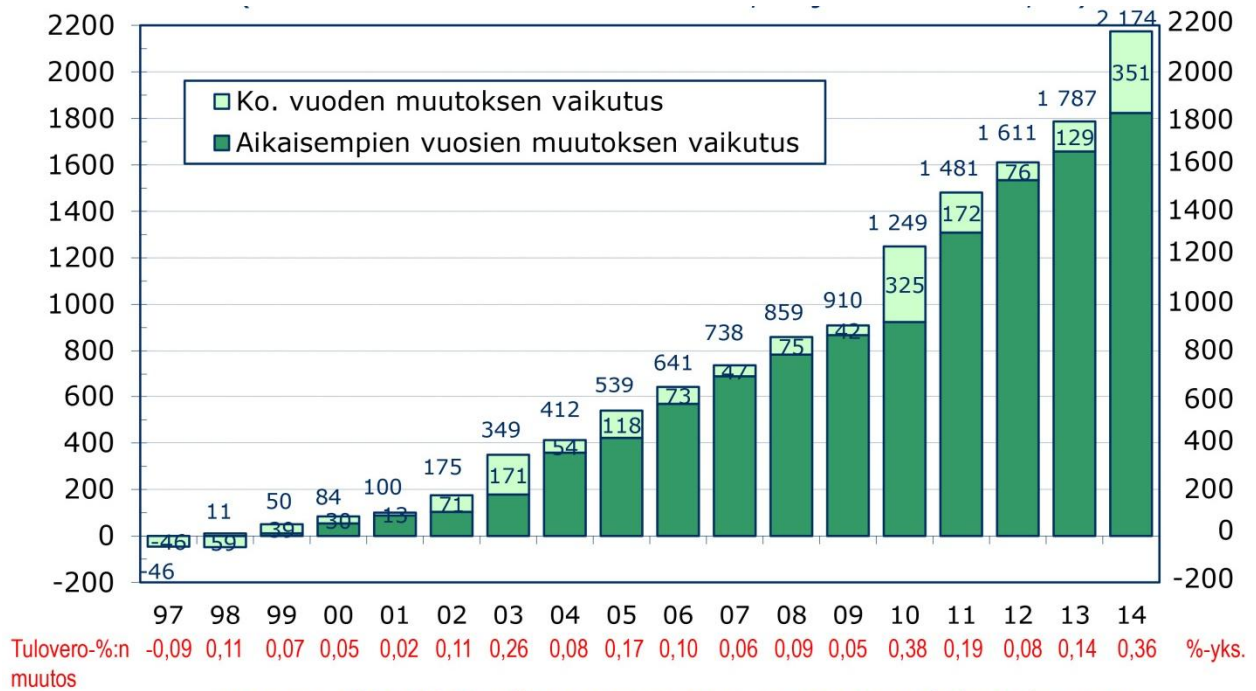
Tämän lisäksi opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksiin jätetään tekemättä indeksikorotukset, mikä vähentää kuntatalouden valtionosuuksia 36 miljoonalla eurolla.

Yhteisöveroa kevennetään³. Toisaalta kuntien saamia tuloja lisää jäteveron tuottoa vastaava valtionosuuksien lisäys (70 milj. euroa) sekä kiinteistöjen arvostamisperusteiden tarkistaminen⁴ kiinteistöverotuksessa (100 milj. euroa).

³ Kuntaryhmän osuutta yhteisöverosta korotettiin väliaikaisesti 10 prosenttiyksiköllä vuosiksi 2009–2011. Hallitusohjelmassa päätettiin, että kuntien yhteisöveron jako-osuuden korotusta 5 prosenttiyksiköllä jatketaan 2012–2013. Myös vuosien 2014–2015 jako-osuutta korotetaan yhä 5 prosenttiyksiköllä. Vuonna 2012 yhteisöverokanta laski 1,5 prosenttiyksiköllä 24,5 prosenttiin. Suurin kuntien verotuloihin vaikuttava muutos on yhteisöverokannan alentaminen nykyisestä 24,5 prosentista 20 prosenttiin vuodesta 2014 alkaen.

⁴ Verotusarvon osuutta verotuksen pohjana käytettävistä kiinteistöjen jälleenhankinta-arvoista korotetaan niin, että jälleenhankinta-arvoista otetaan jatkossa huomioon 75 prosenttia nykyisen 70 prosentin sijaan. Korotus on noin 7,14 prosenttia, ja sen vaikutukseksi verotuottoon on arvioitu noin 71 miljoonaa euroa. Muutos koskee kaikkia kiinteistöveron kohteena olevia rakennuksia. Muutosten seurauksena kuntien kiinteistöverotulot lisääntyvät vuonna 2014 noin 100 miljoonalla eurolla. Nämä muutokset lisäävät kuntien kiinteistöverotuloja ilman veroprosenttien korotusta.

Kuvio 3. Kuntien tuloveroprosenttien muutosten vaikutus kuntien verotuloihin 1997–2014, miljoonaa euroa

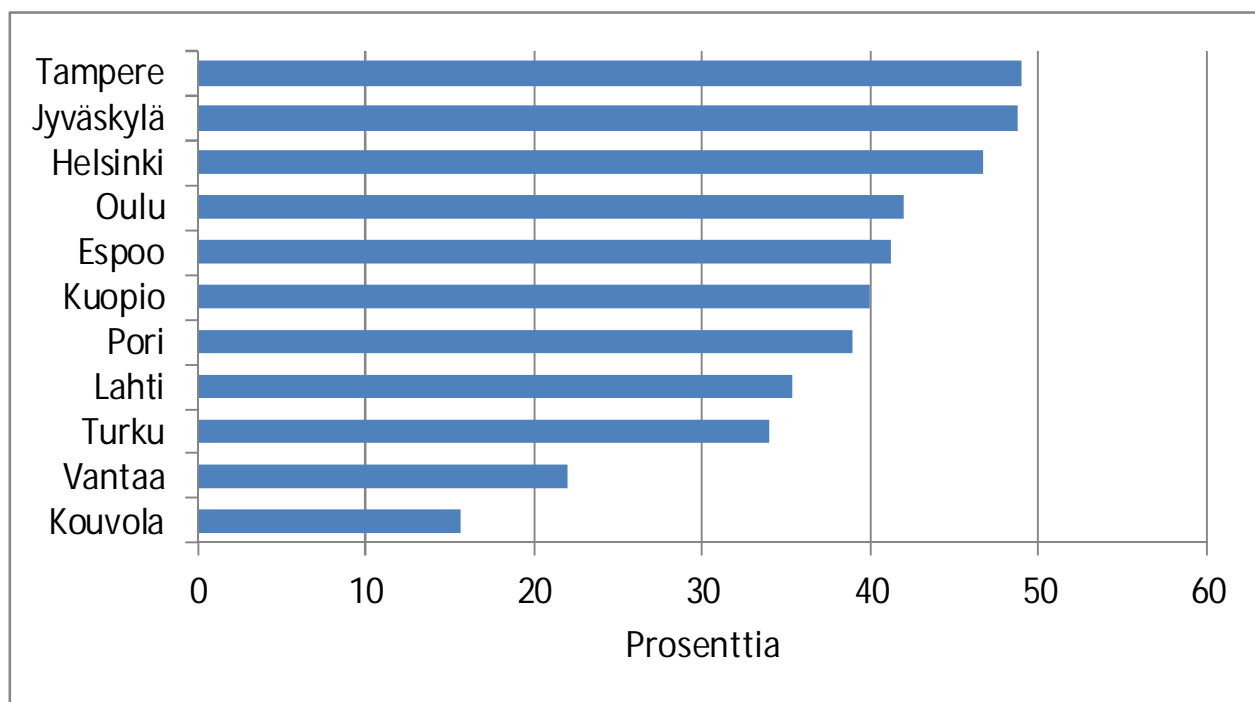

Vuosien 1997-2014 tuloveroprosenttien muutosten johdosta kunnat saavat vuonna 2014 2,2 mrd. euroa enemmän verotuloja

4 Tulorahoituksen riittävyys

Kuntien tulorahoituksen riittävyyttä voidaan arvioida vertaamalla vuosikatetta investointien omahankintamenoon⁵. Investointien tulorahoitusprosentti jää kaikkien suurten kaupunkien vuoden 2014 talousarvioissa alle 100 prosentin. Myöskään edellisvuosien talousarvioissa minkään suuren kaupungin vuosikate ei riittänyt kattamaan investointien omahankintamenoa.

Kuvio 4. Investointien tulorahoitusprosentti talousarviossa 2014

Tunnusluku vuosikate prosentteina poistoista antaa liian myönteisen kuvan kaupungin talouden tilasta poistojen pienuuden takia. Tästä seuraa, että myös tuloslaskelman tilikauden tulos ja tilikauden ylijäämä (alijäämä) saattavat antaa väärän signaalin kunnan talouden tilasta. Kaupungin talous on muodollisesti tasapainossa, vaikka sen velka kasvaisi joka vuosi.

Suurten kaupunkien yhteenlaskettu vuosikate jää poistoja pienemmäksi. Vuosikate on 731 miljoonaa euroa ja poistot ovat 1 056 miljoonaa euroa. Investoinnit ovat 1 880 miljoonaa euroa ja investointien omahankintamenot 1 770 miljoonaa euroa (taulukko 1). Koska tulorahoitus ei riitä investointien kattamiseen, kaupungit joutuvat ottamaan lisää velkaa.

Kaupunkien tulokset ovat Helsinkiä ja Tamperetta lukuun ottamatta miinusmerkkisiä.

⁵ Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman käyttöomaisuusinvestointeja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Kuvio 5. Etelä-Suomen Sanomien Lahden talousarviota esittelevä uutinen (E-SS 9.10.2013)

Lahti käy kaikkien kukkarolle

Budjetti: Kaupunginjohtaja Jyrki Myllyvirran esitys tavoittelee taloustaantumassa nollatulosta.

Sirpa Rätia: Lahden kaupunginjohtaja Jyrki Myllyvirran tiistaina julkistama ensi vuoden budjettiehdotus käy niin tavallisten kaupunkilaisten kuin henkilökunnan ja tytäryhtiöidenkin kukkarolle.
Tavalliset kaupunkilaiset joutuvat maksu-

miehiksi, kun tulovero nousee 20,25-een ensi vuoden alusta. Kiinteistöveroja Lahti nostaa vuotta myöhemmin.
Kaupunki tehostaa toimintaansa. Väkittösten henkilöstön määrä jäädytetään tämän vuoden tasolle ja määräaikaisia vähennetään kolme-

na seuraavana vuonna 270:llä. Henkilöstön toivotaan ottavan talkoovapaista ja säästävän siten kaupungin kuluja.
Tavoitteena on vaikeassa taloustilanteessa yltää nollatulokseen ensi ja seuraavana vuonna. Tuloksentekoa auttaa hieman en-

si vuonna Kariniemen puhdistamon myynti Lahti Aqualle.
Lahti velkaantuu, sillä edessä ovat rannat investointivuodet, kun kaupunki joutuu korjaamaan ja rakentamaan kouluja ja päiväkotia. Uutiset A4

Lahden talousarvioesitys 2014

Veronkorotus ja kaupat avuksi

Myllyvirran esitys edellyttää toimintojen ja palveluiden rakenteiden muutosta.

LAHTI
Sirpa Rätia

Lahdi yrittää verojä korotettamalla ja omaisuuksia myymällä yltää ensi vuonna nollatulokseen. Velkaa otetaan suuresta investointitaakasta johtuen roimasti.
Kaupunginjohtaja Jyrki Myllyvirran julkisti tiistaina esityksensä ensi vuoden talousarvioeksi ja 2015-2016 taloussuunnitelmaks.
Nollatulokseen edellyttää Myllyvirran mukaan miltätaaka toimintojen ja palveluiden rakenteiden muutosta sekä talouden parantamista lautausten esityksestä enemmän. Lautauksien esityksistä on siirrytty viime vaiheessa vajaat 4,5 miljoonaa euroa rakenteluun sisällyttäen, jotka kerta-erona kahtena seuraavana vuonna.
Tuloveroprosentin korotus 20,25-een lyötään lukuun jo aiemmin. Kariniemen jätevedenpuhdistamon myynnistä Lahti Aqualle tavoitellaan vähintään 14 miljoonaa. Ne tuottavat yhdessä kolmisenymmenen miljoonaa euroa ja kaunistelevat talousarvut siedettäväksi.
Toisaalta yhden prosentin suuruisen toiminnan tehostaminen merkitsee rahassa 6-7 miljoonaa euroa.

Väkensä vähentämisestä il-

ressissä. Sen kannalta hankala tilanne ja 1,3 miljoonan euron vuokrat poistuvat.
Lahti ei aio tässä vaiheessa lomanuuta tai sanoa väkeä irti. Henkilöstö haastetaan taloustaaloihin muun muassa tarjoamalla kahden viikon talkoovapaista, jolla tavoitellaan miljoonan euron vuosiasa.
Määräaikaisia vähennetään kolmen seuraavan vuoden aikana 270:llä. Määräaikaisen vähentämistä tärkeimpänä Myllyvirta näkee väkittösten henkilökunnan määrän pitämisen ennallaan eli tämän vuoden tasolla.
Talouden tasapainotus on tällä aikataululla mahdollinen, jos viiden määrä pysyy ennallaan. Irtaisamistökin ovat mahdollisia, jos omaa toimintaa ei saada kehitettyä sillä tavoin kuin on tarkoitus. Ja jos maailman ja Suomen talous kehittyvät siihen suuntaan, että julkisia menoja joudutaan kaksikaaliksi vähentämään, se koskee myös Lahtea.
Lahtijulkisti suurista kaupungeista ensimmäisenä budjettiehdotuksensa. Ennakkotiedot myyjästä antavat talousarvio-päällikkö Erkki Orlimon mukaan ymmärtää, että velanottoa lisätään ja useat tulevat suositukset miltätaaka merkittävät

Kariniemen puhdistamon myynti Lahti Aqualle palikka Lahden taloutta ensi vuonna.

TALOUS Velka kasvaa
GALLUP Ditäisikö Lahden itäseura väkää?

Kuvio 6. Helsingin Sanomien Vantaan talousarviota esittelevä uutisotsikko (HS 15.10.2014)

Kaupunkitoimitus
P.O. Box 100
00010 Helsinki
+358 9 02 7575

A 12 HELSINGIN SANOMAT TIISTAINA 15. LOUKUKUUTA 2014

	Helsinki	Leppävaara	Tikkurila
Ilmoittajaksi	56	56	53
	Tyydyttävä	Tyydyttävä	Tyydyttävä

KAUPUNKI

"Veroprosenttia pitäisi nostaa puolikkaalla yksiköllä. Jos ajattelemme, että veroprosentin nostaminen johtaa tuhlamiseen, voisimme lopettaa verojen maksamisen kokonaan."

Riikka Aarand, vihreiden valtuustoryhmän johtaja

"Kaupunginjohtaja käytti oikeita sanoja: tilanne on tasi vakava. Emme ole kuitenkaan koulusäästöjen takana, sillä tässä ei ole niin kova hätä kuin annetaan koulujen suhteen ymmärtää."

Jukka Nieminen, perussuomalaisen valtuustoryhmän johtaja

Vantaan talous vuonna 2014

Vantaa ottaa rajusti velkaa ja leikkaa kouluista

Ensi vuonna Vantaan velka kasvaa ennätykselliset 140 miljoonaa euroa

TULOT
Yht. 1 439 milj. €

Miljoonaa euroa, luvuissa mukana liikelaitokset

Kuntaverot (788,0 milj. €) 55 %

MENOT
Yht. 1 401 milj. €

Selitys: ja investointien (610,8 milj. €) 44 %

Koulujen leikkaus ei ole yhtä tärkeä Vantaan koulunjohtajien mielestä. Muu päättökriteeri on se, miten paljon Vantaalla eletään toista vuotta mukana velkaurasta tilojen karsimista on opetuksen säilyttäminen.

KOULUJÄRJESTYS valta on kypäränsä suorittamalla puolella, sijoilla ja kokoomuksella. Sitten valtuustoryhmien vetäjä Sirka-Liisa Kahariä pyyry kansaan (HS 1.10.) on näytetty

HS-analyysi

Taulukko 1. Vuosikate, poistot, tulos ja investoinnit, miljoonaa euroa 2014

	Vuosi- kate	Poistot	Käyttö- omaisuus- investoinnit	Investointien omahankinta- meno	Tilikauden tulos
Helsinki	326,7	433,0	708,4	698,8	24,3
Espoo	82,2	114,3	273,1	199,6	-32,1
Tampere	84,8	84,8	175,4	173,1	0,0
Vantaa	37,6	80,1	177,2	172,4	-42,5
Oulu	69,5	104,4	166,4	163,6	-35,0
Turku	31,9	56,9	102,2	91,3	-17,7
Jyväskylä	23,1	51,4	47,6	47,3	-28,3
Kuopio	23,8	45,9	63,1	60,0	-19,3
Lahti	32,7	33,6	92,9	92,4	-0,9
Kouvola	6,0	21,5	39,8	38,5	-15,5
Pori	13,1	30,2	34,0	33,6	-16,9
Yhteensä	731,4	1 056,1	1 880,2	1 770,6	-183,8

Kuvio 7. Keskisuomalaisen Jyväskylän kaupungin talouden ongelmia kuvaava uutinen (Keskisuomalainen 28.9.2012)

Edessä jättisäästöt

Jyväskylän yt-neuvottelut: Kaupunki tavoittelee 900 henkilötyövuoden vähennystä.

Jyväskylän kaupunginhallitus päätti perjantaina yksimielisesti yt-neuvottelujen käynnistämisestä. Tavoitteena on maksimissaan 50 miljoonan euron vähennys käyttömeneihin vuosina 2014–2016. Tämä merkitsee 900 henkilötyövuoden vähennystä.

Kuusi viikkoa kestävät yt-neuvottelut alkavat ensi viikolla 2. lokakuuta. Neuvottelut koskevat koko kaupunkiorganisaatiota, jossa työskentelee liki 7 000 työntekijää.

Päluottamusmies Kimmo Ahonen ennakoii ennennäkemättömän ulkoistusbuumin aikaa Jyväskylässä.

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Riitta Mäkinen toivoo työrauhaa neuvotteluille lopputuloksella spekuloinnin sijaan.

Jyväskylän talous sukeltaa tahtiin, jolla tänä vuonna arvioidaan syntyvän alijäämää jopa 70 miljoonaa euroa. JYVÄSKYLÄN SEUTU 6

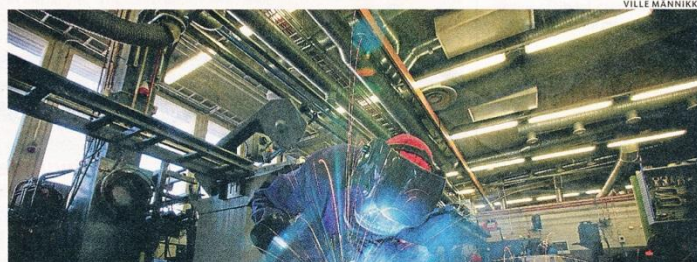
Kuvio 8. Helsingin Sanomien Vantaan talouden tilannetta kuvaava uutinen (HS 7.9.2013)

Miljardivelka pakottaa Vantaan säästöihin

Karsintalistat läjätävät ensi viikolla lautakuntien eteen. Kouluissa kasvaa ryhmäkoko. Lääkäriajoista on halua tinkiä.

Katja Kuokkanen HS
Marja Salomaa HS
Tiekka Harju

HITSAUSKIPINÄT sähisevät Vantaan ammattiopisto Varian metalliverstaalla. Levyseppä-hitsaajaksi opiskeleva Minna Eerola kokoa Vantaan kaupungin pyörittämisessä.

VILLE MÄNNIKÖ

luille on yhä enemmän k...
tää.

Ensi vuonna olisi tähän verrattuna lisäyksiä 2 000 lääkärin ja 3 000 hoitajien sekä 10 000 hoitajien ja 1 600 terapeuttia. Sosiaali- ja terveystoimen vuoden rahoista puuttuu 100 miljoonaa euroa. Silti kokonaisuudessaan not kasvatat yli kaksi prosentin, 598,4 miljoonaa euroon.

Vantaa pyrkii säästämään hoidon kuluja enemmän...
ei enää silleen. VHS 10

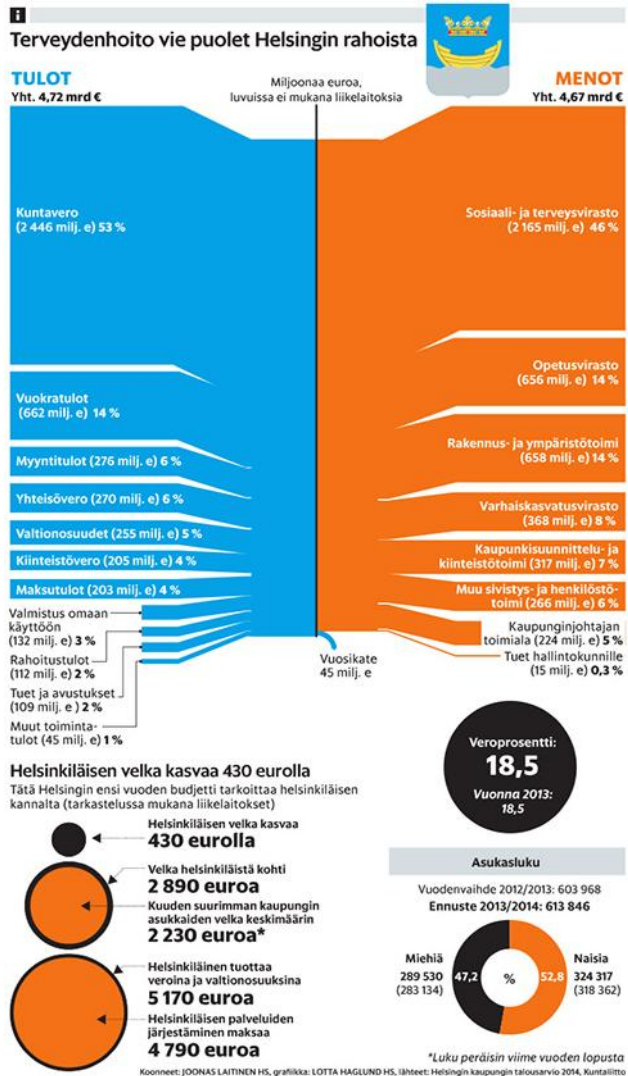
Kuviot 9 ja 10. Keski-suomalaisen Jyväskylän talousarviota esittelevä uutinen (Keski-suomalainen 22.10.2013) ja Helsingin Sanomien Helsingin rahojen kohdistumista kuvaava kaavio (HS.11.10.2013)

JRHEILU 19

JYVÄSKYLÄN TALOUS

Säästöt kohdistuvat kouluihin ja lähikirjastoihin

Jyväskylän kaupunki kääntää taloutensa kurssia ankarin ottein tulevien kolmen vuoden aikana. Maanantaina julkistettu kaupunginjohtajan talousarvioesitys supistaa käyttötalouden menoja 15,7 miljoonalla eurolla tähän vuoteen verrattuna. Säästökeinoina on jo ensi vuonna kirjastojen lakkautuksia ja useita tukimuotojen supistuksia. Tämän valtuustokauden loppuun mennessä palveluverkkoa supistetaan ja keskitetään monipalvelupisteisiin. Kuokkalan kaupunginosa on jäämässä ilman terveysasemaa ja kirjastoa eikä tilalle tule edes monipalvelupistettä. JYVÄSKYLÄN SEUTU 6

Kuvio 11. Helsingin Sanomien Espoon talousarvioutisen otsikko (HS 25.10.2013)

A 22 HELSINGIN SANOMAT PERJANTAINA 25. LOKAKUUTA 2013

KAUPUNKI
Espoon talous vuonna 2014

Esposseen esitetty veronkorotus yllätti päättäjät

Kaupunginjohtaja Jukka Mäkelä ehdottaa Espoon kuntaveroksi 18,25:tä

Kaupunginjohtaja esitti kuntaveron 0,5 prosenttiyksikön korotusta. Säästökohdeet kerrotaan vasta myöhemmin julkistettava tuottavuusohjelmassa.

PETTYMYS ja tyrmäys. Espoon kaupunginjohtajan Jukka Mäkelän iltä ehdotama kuntaveron korotus yllätti kaupungin valtuuston kokouksessa.

Käikki odottivat korotusaihtoa, mutta näin näin suora. Korotuksen on hylättyä län-

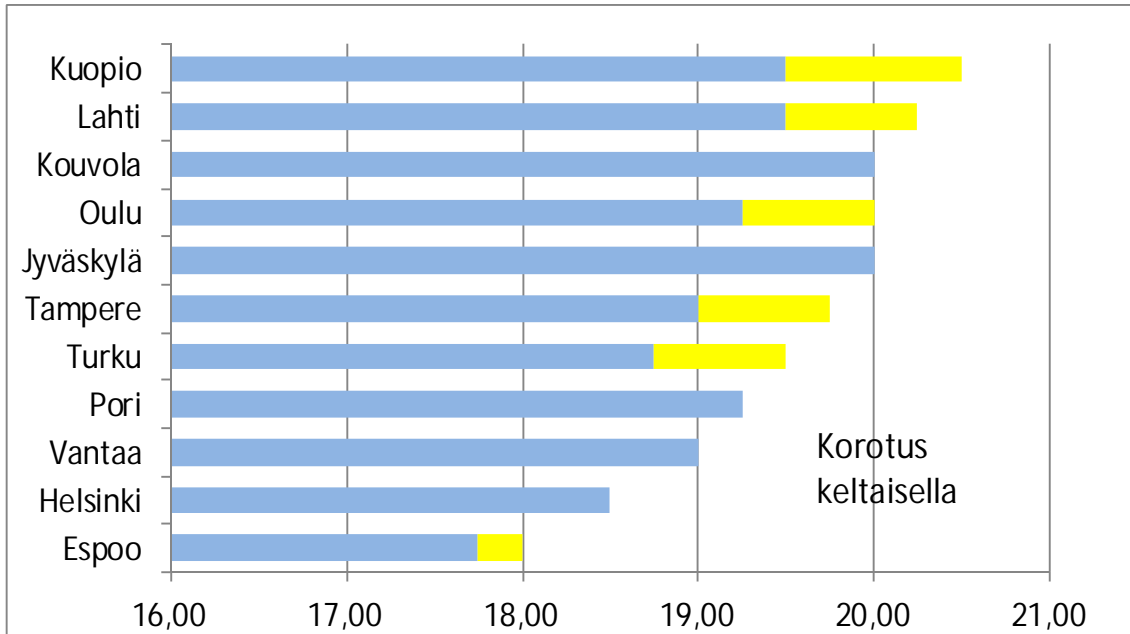
HS-analyysi
Toimitus: Marjaana Korhonen, Tuija Räsänen, Tuomas Räsänen

Kategoria	Määrä (miljoonaa euroa)	Prosentti
TULOT	Yht. 1 734 mrd €	
Kuntaverot	1 169	67 %
MENOT	Yht. 1 637 mrd €	
Sosiaali- ja terveysvirasto	671	40 %

5 Verotulot

6 tarkastelussa mukana olevaa kaupunkia (Kuopio, Lahti, Oulu, Tampere, Turku ja Espoo) korotti veroprocentiaan vuodelle 2014. Korkeimmat veroprocentit ovat Kuopiossa, 20,50, ja Lahdessa, 20,25. Kouvolan, Oulun ja Jyväskylän veroprocentti on 20,00. Alimmat veroprocentit ovat Espoossa, 18,00, ja Helsingissä, 18,50.⁶

Kuvio 12. Tuloveroprocentit 2014

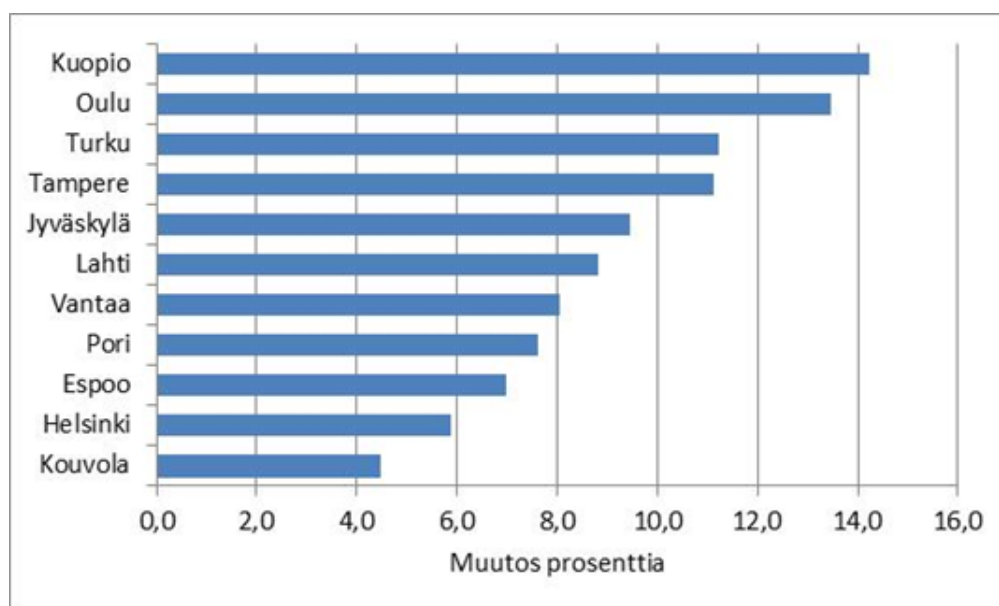
Kuntaliiton⁷ mukaan lähes puolet kunnista, yhteensä 156 kuntaa, nostaa tuloveroprocenttiaan ensi vuodelle. Korkein tuloveroprocentti on ensi vuonna Kiteellä, 22,50 prosenttia, ja alhaisin Kauniaisissa, 16,50 prosenttia. Keskimääräinen tuloveroprocentti on ensi vuonna 19,74, mikä merkitsee 0,36 prosenttiyksikön kasvua vuodesta 2013. Kaikkiaan tuloveroprocenttiaan nostavissa kunnissa asuu 2,9 miljoonaa ihmistä.

Kuvio 13. Helsingin Sanomien Helsingin talouden kiristymistä käsittelevän uutisen otsikko (HS 25.10.2013)

⁶ Suurten kaupunkien tuloveroprocentit 2007–2014 esitetään liitteessä 4.

⁷ Kuntaliitto tiedottaa 19.11.2013, Lähes puolet kunnista nostaa tuloveroprocenttiaan ensi vuodelle.
<http://www.kunnat.net/fi/Kuntaliitto/media/tiedotteet/2013/11/Sivut/kuntien-tuloveroprocentit-2014.aspx>

Kuvio 14. Verotulojen muutos, prosenttia 2012–2014

Verotulojen kasvua tarkastellaan vertaamalla verotulojen muutosta vuoden 2012 tilinpäätöksen ja vuoden 2014 talousarvion välillä. Tarkastelussa on otettava huomioon, että osa kaupungeista on kahden vuoden kuluessa korottanut veroprosenttiaan⁸.

Taulukko 2. Verotulojen muutos 2012–2014, prosenttia

Muutos prosenttia	Verotulot	Kunnan tulovero	Yhteisövero	Kiinteistövero
Helsinki	5,9	6,1	2,5	8,6
Espoo	7,0	9,5	-8,0	12,3
Tampere	11,1	9,7	23,2	19,8
Vantaa	8,0	6,6	19,0	15,1
Oulu	13,4	12,7	7,3	31,0
Turku	11,2	11,9	6,1	11,8
Jyväskylä	9,4	9,0	11,2	13,1
Kuopio	14,2	11,7	14,7	46,8
Lahti	8,8	8,5	10,7	11,2
Kouvola	4,5	3,3	10,1	14,9
Pori	7,6	5,0	26,1	33,6

Suuri osa verotulojen 712 miljoonan kasvusta tulee tuloveron kasvusta. 11 kaupungin tuloveron kasvu vuodesta 2012 vuoteen 2014 on noin 612 miljoonaa euroa. Yhteisövero kasvaa 38 miljoonaa euroa ja kiinteistövero 87 miljoonaa euroa.

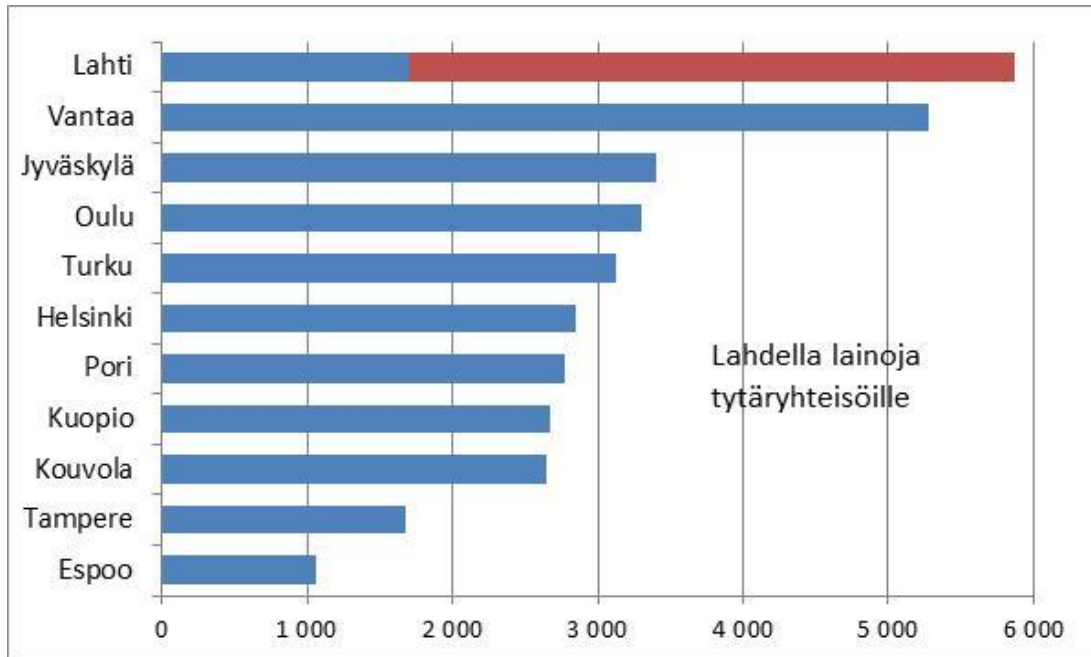
⁸ Kaupunkien kiinteistöveroprosentit 2014 esitetään liitteessä 3.

6 Lainat

Kaikki suuret kaupungit joutuvat ottamaan lisää velkaa, koska vuosikate jää liian pieneksi. Velka kasvaa vuoden 2012 tilinpäätöksen 4,9 miljardista eurosta 1,4 miljardia euroa. Vuoden 2014 lopussa velkaa olisi noin 6,3 miljardia euroa.

Kuviossa 15 esitetään 11 kaupungin lainat euroina asukasta kohti. Eniten velkaa asukaslukuun suhteutettuna on Lahdessa ja vähiten Espoossa.

Kuvio 15. Kaupunkien lainakanta euroa/asukas 2014

Lainojen vertailuun liittyy monia ongelmia⁹. Sama lainamäärä euroa/asukas merkitsee erilaista rasiitetta eri kunnille. Seuraavassa muutama esimerkinomainen ero:

- Liikelaitokset on organisoitu eri tavoin. Helsingissä energialaitos on kaupungin liikelaitos, Lahdessa ja Jyväskylässä se on kaupungin yhtiö. Espoo on myynyt oman energiayhtiönsä.
- Toimitilojen hankinta vuokraamalla pitkäaikaisin sopimuksin vähentää lainantarvetta.
- Erilaiset elinkaarimallit vähentävät lainantarvetta.
- Toimintojen organisoinnissa on eroja. Isäntäkuntamallissa kiinteistöt ovat isäntäkunnan, mikä lisää lainantarvetta.
- Lainakantaa lisäävät konsernipankit, joissa kaupungin yhtiöiden lainat kiertävät peruskaupungin kautta, mistä välitystoiminnasta kaupunki saa korkotuloja¹⁰.

⁹ Heikki Helin, Velkaa velan päälle. Kuntien lainakannan kehitys 2000-luvulla. Helsingin kaupunki. Tietokeskus. Tutkimuskatsauksia 2011:4.

¹⁰ Lahdessa kaupunki ottaa välittämistään lainoista "välityspalkkion", minkä takia Lahden korkotulot ovat suuremmat kuin korkomenot. Samankaltainen järjestely on Jyväskylässä, jossa kaupunki on lainannut Jyväskylä Energia Oy:lle ja kaupunki saa korkotuloja 16,3 miljoonaa euroa.

Taulukko 3. Lainakanta ja sen muutos 2012–2014 (miljoonaa euroa ja euroa/asukas)

	2014		2012		Muutos	
	Euroa/as.	Milj. e	Euroa/as.	Milj. e	Euroa/as.	Milj. e
Helsinki	2 851	1 773,3	2 001	1 209,0	850	564
Espoo	1 066	282,1	617	158,4	449	124
Tampere	1 677	372,8	1 675	364,1	2	9
Vantaa	5 271	1 106,0	4 503	924,0	768	182
Oulu	3 298	646,1	2 253	444,4	1 045	202
Turku	3 124	568,0	2 351	424,0	773	144
Jyväskylä	3 403	463,3	2 860	381,8	543	82
Kuopio	2 675	286,0	2 010	211,3	665	75
Lahti	5 872	614,5	4 389	452,1	1 483	162
Kouvola	2 650	0,0	1 825	159,3	825	-159
Pori	2 769	231,0	2 601	216,6	168	14
Yhteensä		6 343		4 945		1 398

- Konsernin sisäiset kaupat¹¹, joilla peruskunta myy omaisuuttaan. Peruskaupunki välttyy lainanotolta ja lainan ottaa konserniin kuuluva yhtiö. Tällaisia järjestelyjä on tehty monissa kaupungeissa.

Kuntien lainojen vertailun vaikeus on todettu näissä yhteenvedoissa. Selkeimmin lainakannan vertailun vaikeus tulee esiin Lahden luvuissa Kaupunki välittää lainat konsernin yhtiöille. Niinpä tämän takia kasvaneen lainakannan vastikkeena ovat antolainat tytäryhteisöille. Vuoden 2012 tilinpäätöksessä kaupungin lainakanta oli 405 miljoonaa euroa eli 3 931 euroa asukasta kohti. Näistä antolainoja tytäryhteisöille oli 313 miljoonaa euroa. Niinpä pitkäaikaiset lainat ilman tytäryhteisöille myönnettyjä lainoja olivat 92 miljoonaa euroa eli 893 euroa/asukas. Vuoden 2014 talousarviossa lainoja on yhteensä 614,5 miljoonaa euroa (5 871 euroa/asukas). Ilman tytäryhteisöjen lainoja lainakanta on 178,8 miljoonaa euroa (1 708 euroa/asukas).

Vantaan lainamäärää¹² kasvattaa kaupungin osallistuminen kehäradan ja Kehä II:n kustannuksiin.

¹¹ Lahden kaupunki myi Lahti Aqualle Kariniemen jätevesipuhdistamon. Kauppahinta on 19,95 miljoonaa euroa, josta maksetaan 14,95 miljoonaa rahana ja 5 miljoonaa osakkeina. Vesiyhtiöllä ei ole irrottaa ostoon tarvittavia varoja, vaan se lainaa summan kaupungin konsernipankilta. Puhdistamon myynnillä paikataan kaupungin taloutta. (Etelä-Suomen Sanomat 15.12.2014.)

Jyväskylän kaupunki myi vuonna 2006 vesiliikelaitoksensa energiayhtiölleen 152 miljoonalla eurolla. Vuonna 2009 myytiin Jyväskylän maalaiskunnan ja Korpilahden vesilaitokset 74 miljoonalla eurolla. Yhtiö joutuikin korottamaan vesihuollon maksuja rahoittaakseen kaupan. Niinpä jyväskyläläisen asumiseen liittyvät maksut ovat suurten kaupunkien suurimmat. Taseen ylijäämä oli parhaimmillaan 150 miljoonaa euroa. Keskisuomalainen uutisoi (2.12.2013), että ”Jyväskylä olisi jo nyt kriisikunta ilman konsernin sisäisiä velkajärjestelyjä”.

¹² Kehäradan kokonaiskustannusarvio on 738 miljoonaa euroa, josta Vantaan kaupungin osuus on 234 miljoonaa euroa. Kaupunki rahoittaa Kehä III:n valtion osuuden rakentamista 40 miljoonalla

Helsingin Energia on kaupungin liikelaitos. Vuonna 2012 kaupungin lainat olivat 1 208 miljoonaa euroa ja ilman liikelaitoksia 919 miljoonaa euroa. Vuoden 2014 talousarviossa lainamäärä on 1 773 miljoonaa euroa ja ilman liikelaitoksia 1 313 miljoonaa euroa (2 111 euroa/asukas). Myös muissa kaupungeissa on vastaavanlaisia vertailuongelmia.

Kunnilla ei mene hyvin. Kuntien tulorahoitus ei ole kertaakaan 2000-luvulla riittänyt investointien rahoittamiseen. Kunnat ovat joutuneet ottamaan lainaa, ja kuntien yhteenlaskettu velkamäärä on kasvanut vuosittain 2000-luvulla. Harvoin pohditaan syitä kuntien talouden kireyteen¹³. Kuntatalous onkin valtiontalouden jakojäännös¹⁴. Valtio on tasapainottanut talouttaan kuntien kustannuksella ja sälyttänyt uusia menoja kuntien maksettavaksi, mikä taas on osaltaan vauhdittanut talouden kiristymistä.

Kuvio 16. Keski-suomalaisen uutisotsikko Jyväskylän talousarviosta (Keski-suomalainen 22.10.2013)

Kuvio 17. Helsingin Sanomien uutisotsikko kuntien lomautuksista (HS 25.11.2013)

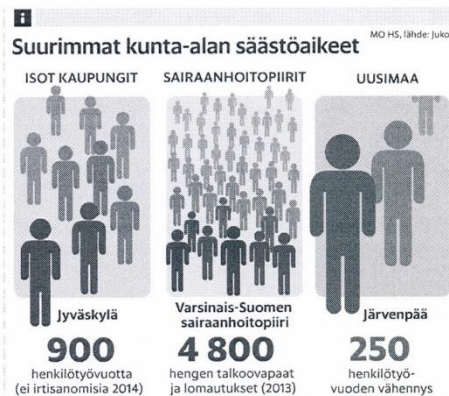
Kuntiin iskee ennätysraju lomautusaalto

Liki 40 kuntaa käy jo nyt ensi vuotta koskevia yt-neuvotteluja

KYMMENET kunnat hakevat kovia palkkasäästöjä ensi vuodeksi. Kuntakenttään iskenyt kurimus vaikuttaa satojentuhansien suomalaisten arkeen.

Lähes 40 kuntaa on jo päättänyt ensi vuotta koskevista yt-neuvotteluista. HS:n haastatellut liittojohtajat uskovat, että 2014 on huippuvuosi kuntaväen

lomautuksissa ja pakkovapaissa. Rankat säästöt koettelevat myös sairaanhoitopiirien toimintaa. Osastoja suljetaan kymmenittäin. » Uutiset A 6-A 7

eurolla vuosina 2013-2015. Kehä III toisen vaiheen parannuksesta Vantaan osuus on 33 miljoonaa euroa

¹³ Heikki Helin, Valtio tasapainottanut talouttaan kuntien kustannuksella. Kuntalehti 18.10.2012.

¹⁴ Heikki Helin, Kunnallistalous – valtiontalouden jakojäännös? Kuntien tilinpäätökset 1995, suurten kaupunkien toimintoittaiset menot 1995 ja talousarviot 1997. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuksia 1997:3.

Heikki Helin, Tapausten kulku. Valtionosuus- ja verouudistukset ja uudistussuunnitelmat 1990–2006 ja valtion toimenpiteiden vaikutus kuntien talouteen. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuksia 2008:4.

Kuvio 18 Keski-suomalaisen uutisotsikko Jyväskylän taloudesta (Keski-suomalainen 2.12.2014)

”Kaupunki elänyt vuosia yli varojensa”

Kuntatalous: Jyväskylä olisi nyt kriisikunta ilman konsernin sisäisiä velkajärjestelyjä.

JYVÄSKYLÄ
Katrin Nieminen

Jyväskylän kaupunki on tehnyt viime vuodet rehellisiä alijäämiä tilinpatoksa. Löysän talouden eli alijäämien teon on mahdollistanut illuso - kaupungin taseeseen aiemmin kertynyt kumulatiivinen ylijäämä.

Todellisuudessa kumulatiivinen ylijäämä on kuitenkin ollut vain kaupunkikonsernin sisäisiä lainajärjestelyjä. Pelkkää kirjainta, eikä oikeaa rahaa.

Ylijäämät ovat keskinäistä konsernitilaa, ne ovat eräissä mielessä ilmaa tai tyhjää, sillä ne eliminoidut pois konsernitilasta, toteaa kaupungin talousjohtaja Ari Hirvensalo.

Ilman kirjaintilasta ylijäämää Jyväskylä olisi jo tänä vuonna vaipunut valtiotöarainministerion kritereen mukaisesti kriisikunnaksi, koska sen kumulatiivinen alijäämä olisi noussut yli 1 000 euron asukasta kohden.

– Kaupunki on elänyt viimeiset 10 vuotta yli varojensa kirjaintilasta, kityttää pitkäaikainen kaupunginvaltuutettu, kansanedustaja Kauko Tuupainen (ps.).

Vuosien saatossa jopa 150 miljoonaa euroon kohonneet kumulatiiviset ylijäämät ovat pääosin Jyväskylän Energian (JE) velkakirjoja kaupungille. Ne ovat syntyneet useista kaupista, joissa kaupunki on myynyt tytäryhtiönsä kiinteistöomaisuutta – joidenkin mielestä hirmuisen yllähtäen.

JE:n yhtiöittämisessä vuonna 1997 energiayhtiölle myytiin kaukolämpö- ja sähköverkko nykyrahassa kymmenellä miljoonalla eurolla. Vuonna 2006 kaupunki myi JE:lle vesilaitoksen yli 152 miljoonalla eurolla. Vuonna 2009 vuorossa olivat maalaiskunnan ja Korhialahden vesilaitokset yli 74 miljoonalla eurolla.

Lisäksi kaupunki on myynyt yhtä ja toista pienempää tytäryhtiöilleen, esimerkiksi kouluk

kiinteistöjä Education Facilities Oy:lle.

Myynneistä seuranneet laskevat tulot ovat kirjaintilasta samalla kaupungin tulolaskelmaa ja tasetta.

Kauko Tuupainen arvion mukaan vesilaitokset on myyty kaksinkertaisella hinnalla kaupunkien arvoon verrattuna. Hintakalkilun tulos toi kaupungille valtaosan ylijäämän ja toisaalta energiayhtiölle yhtä valtaosan velan, jonka maksajiksi ovat joutuneet JE:n asiakkaat muun muassa kotiseinän vesimaksajina.

JE:n velkausta kauppalaan nyt helpottamaan. Tänä maanantaina kaupunki joutuu muuttamaan 53,8 miljoonan euron velkakirjan JE:n omaksi pääomaksi.

Rahaksi kaupungin ylijäämät muuttuisivat, jos JE maksaisi velkansa pois kaupungille.

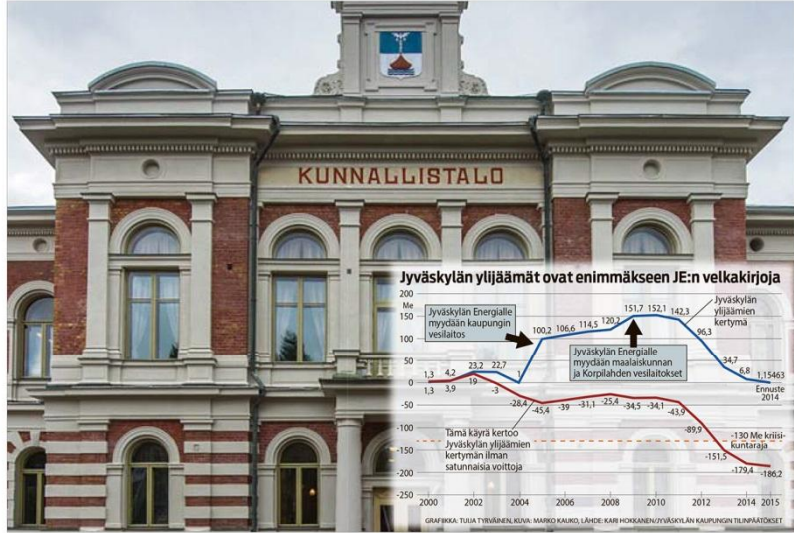
Näin ei kuitenkaan tapahdu, sillä kaupungille on ollut tuottoisampaa myydä energiayhtiötä korkealla lainankorolla. Kymmenen viime vuoden aikana lypsyn on tuottanut rehellisesti yli 100 miljoonaa euroa riittävää rahaa.

Hirvensalon mielestä kuitenkin se, että kustannukset peritään sähkö- ja vesimaksuina, on parempi kuin toinen vaihtoehto: asukkaiden verojen nostaminen.

– On parempi perä maksat taksoina, jolloin niitä maksaavat veronmaksajien lisäksi teollisuus, valtio ja kaikki sähköä ja veden käyttäjät, Hirvensalo huomauttaa.

Jyväskylän eläkkeelle jäänyt controller ja entinen vesilaitoksen johtaja Kari Hokkanen on laskenut kaupungin todellisen ylijäämän siltä, että edellä mainittujen kauppojen myyntivoitot on patsattu kaupungin tilinpatoksi pois.

Lasketun seurauksena Jyväskylän kumulatiivinen alijäämä ohittaisi kriisikuntarajan jo

vuonna 2013. Tietysti se olisi ollut kriisikunta jo 2013 ilman näitä ylijäämiä, sanoo myös Hirvensalo käyriä turkieksaan. Hän kuitenkin korostaa, et-

tä ylijäämäkirjausten motiivi ei kaupungissa ole ollut halu kunnistella tilinpatoksa. Hirvensalo huomauttaa Hokkanen käyrien olevan rannakka yksinkertaistusta.

– Tässä mennään vahvasti spekulaation puolelle. Niin yksinkertaista se ei kuitenkaan ole, että patsataan vain ne myyntivoitot pois, hän huomauttaa. Vesilaitoksen siirtäminen

JE:lle on ollut Hirvensalon mielestä toiminnan kannalta perusteltua. – Verkoston kunto vaan on ollut arvioitua huonompi ja investointitarve valtava. Hyvä kuitenkin, että vesiverkko on investoitu ja saneerausvelan kasvu on pysäytetty. Mikä olisi verkon kunto nyt ja erityisesti tulevaisuudessa, jos vesilaitos olisi kaupungilla, Hirvensalo heittää.

Joka tapauksessa Jyväskylällä on nyt karu totuus edessä, sillä kumulatiiviset ylijäämät on syöty enusteiden mukaan jo ensi vuonna, eikä niillä voi kattaa enää alijäämistä käytötiloita. Ex-controller Hokkanen huomauttaa, että kaupungin talouden nykytilan syy ei löydy JE:n

pääomittamisesta. – Todellinen ongelma näkyy kaupungin ja konsernin pankkilainojen määrän jatkavana kasvuna. Ensi vuonna emokaupungin lainamäärä on yli 463 miljoonaa. Onko tavoite maksaa lainat joskus pois vai hakeutua velkasaneeraukseen, Hokkanen kysyy.

Hän muistuttaa, että vesilaitokset ovat tulouttaneet kaupungille satoja miljoonia. – On väärin syyttää niitä talouden ongelmista. Syy on peruspalveluiden menojen jatkuva kasvu, johon kaupungin oma tuoroitoritus ei riitä. Tämä on talon heikellä kaikkien kuntien ja myös valtion ongelma. Hyvin voitoinne rahoituspolitiikka ei ole hallinnassa.

KUNTATALOUS

Liian suuret alijäämät voivat ajaa kriisikunnaksi

- Tulolaskelman yli-/alijäämä on kuntatalouden vastine yrityksen tulokselle.
- Yli- tai alijäämä kirjataan kunnan taseeseen, ja se vaikuttaa kunnan oman pääoman määrään.
- Kuntalain mukaan kunnan ta-

- lousuunitelman on oltava tasapainossa. Alijäämät on siis kassatettava.
- Valtiovarainministeriöllä on kaikkiaan kuusi eri kriisikunnan kriteeriä, kuten negatiivinen vuosikatte, kokonaistuloveroosuus, lainamäärä ynnä muuta.

- Kunta voi päätyä kriisikunnaksi kuitenkin myös, jos sen alijäämä ylittää kahden peräkkäisenä vuonna määrätyn rajan: alijäämä saa olla viimeistä edellisessä tilinpatoksessä enintään 500 euroa ja uusimmassa tilinpatoksessä tulleit euroa asukasta kohden.

Kuvio 19.Kouvola aloittaa irtisanomiset (HS 6.9.2013)

Kouvola aloittaa irtisanomiset

Kaupunki aikoo vähentää väkeään 600 työntekijällä heti, kun kuntaliitoksen jälkeinen suoja-aika päättyy

Kaupunginhallitus käsittelee ehdotusta maanantaina. Seuraavana yt-neuvottelut aloittaa Salo, eivätkä irtisanomiset siihen lopu.

Pekka Hakala HS
Merja Ojansivu
Kouvola/Helsinki

TEHTÄIDEN sulkemisista, väestökadosta ja verotulojen hupenemisesta kärsivä Kouvola kaupunki aikoo vähentää lähes kymmenesosan työntekijöistään ensi vuonna loppuun mennessä. Arviolta yli puolet 600 työntekijän vähennyksestä joudutaan toteuttamaan irtisanomisilla. Kaupunginjohtaja Lauri Lam-

liitoksen jälkeinen viiden vuoden suoja-aika päättyy kuluvan vuoden lopussa.

Lammimäki vakuuttaa, että vaikeasta tilanteesta huolimatta ”hyvä yhteishenki on päällä”. Siltä näyttää ainakin Urheilupuiston uimahallissa.

– Minä olen aika varmana pitänyt, että nämä työt eivät minulta lopu”, sanoo uimahallin kassanhoitaja Maarit Suppala.

Hän on ollut määräraikaisena viisitoista vuotta ja kuuluu niihin, joita työn menetyksen eniten uhkaa.

– Onko tämä edes laillista”, hän naurahtaa pitkäkänsäiselle työsopimuksen ketjutukselle.

Vielä viime vuoden lopussa julkaisussa henkilöstösuunnitelmassa Kouvola kuvitteli selvävänsä 325 henkilötyövuoden vähennyksellä vuoden 2015 loppuun mennessä.

Nyt julki tullut suunnitelma on karumpi. ”Kaksi tehdasta on lopetettu”, Lammimäki muistuttaa.

”Ja kun välilliset vaikutukset lasketaan, niin työpaikoista on kadonnut neljätuhatta vuoden 2005 jälkeen.”

Verotulojen laskun ja lakisääteisten tehtävien lisääntymisen lisäksi valtionosuuksia on leikattu. Kouvola aikoo säästää uudella ohjelmalla henkilöstömenoitään 20 miljoonaa euroa. Kun-

FAKTA

Kylmien piippujen Kouvola

- Viisi ympäristökuntaa liittyy Kouvolaan UPM:n Voikkaan paperitehtaan sulkemisen jälkitunnelemissa vuonna 2009.
- Suur-Kouvolassa on asukkaita 87 000. Kaupungin työntekijöitä on yli 6 500.
- UPM sulki Myllykosken paperitehtaan 2011.
- Kouvolan työttömyysaste on lähes 13 prosenttia.

NOKIAN hylkää varsinaissuo-

ensimmäisistä henkilöstövähennyksistä.

”Neuvotteluissa edetään asteittain kaupunginjohtajasta alas”, kertoo Salon kaupunginjohtaja Antti Rantakokko. ”Toimijatasolle” päästään hänen mukaansa tammikuussa.

Eivätkä kuntien irtisanomiset pääty Kouvolaan ja Saloon.

”Valitettavasti muutamia vastaavia kuntia tulee vielä, sillä kuntaliitoksia tehtiin vuonna 2009 ennätyismäärä”, arvioi Kuntaliiton varatoimitusjohtaja Timo Kietäväinen.

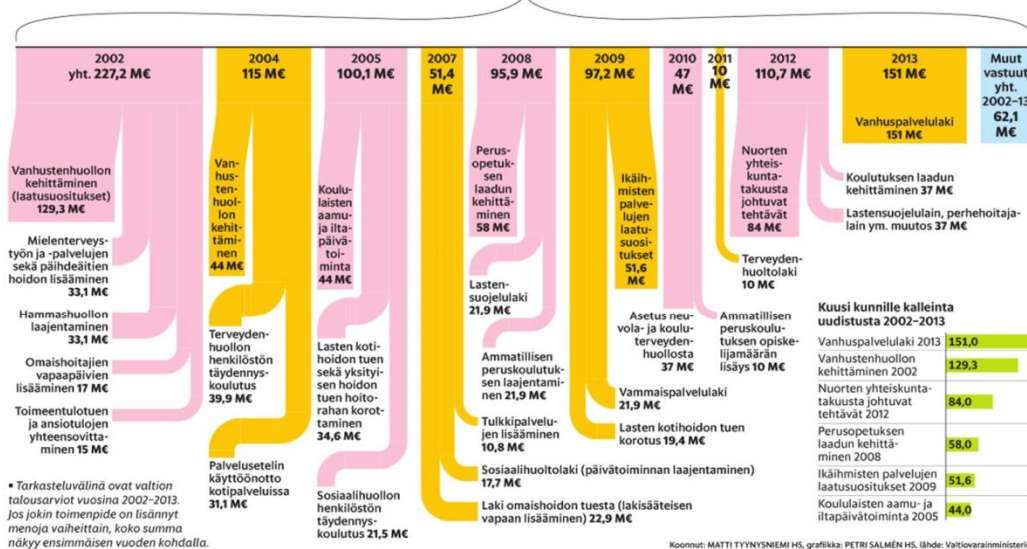
KUNTIEN määrä väheni viisi vuotta sitten 67:llä, joten lukuisien liitoskuntien irtisanomiskiel-

Kuvio 20. Valtio on lisännyt kuntien tehtäviä vuosittain (HS 10.10.2013)¹⁵

Kuntien vastuuta on lisätty miljardoilla vuosikymmenessä

Sosiaali- ja terveystoimen sekä opetustoimen alalla tehdyt säädosmuutokset ja suositukset, jotka ovat tuoneet kunnille lisää tehtäviä tai velvoitteita 2002–2013

Kaikki yhteensä 2002–2013 1,07 mrd. €

Miljardi lisää vuoden 2002 jälkeen

Kuntasäästöt löytyisivät karsimalla 2000-luvulla tulleet kuntien uudet velvoitteet

Kuntaliitto onkin esittänyt¹⁶, että ”uusista esityksistä säättää kunnille lisätehtäviä ja velvoitteita luovutaan tai valtio osoittaa niihin rahoituksen. Osana julkisen talouden tervehdyttämistä pitää käydä läpi myös eduskunnan käsiteltävänä olevat lakiesitykset, voimassa olevat lait sekä alemman asteiset säädökset, suositukset ja ohjelmat. Jotta maan hallitus voisi karsia kuntien tehtäviä ja velvoitteita linjatun miljardin euron edestä, Kuntaliitto on koonnut työn tueksi luettelon kaikista vuodesta 2001 lähtien säädetyistä, kunnille kustannuksia aiheuttavista normeista¹⁷.

¹⁵ Uudistusten kustannusten arviointi on ollut heikkoa. Osittain suuret kustannustenjaon tarkistukset johtuvat uudistusten enemmän tai vähemmän tietoisesti alimitoitetuista kustannusarvioista. Kuntien talouden kannalta kohtalokas virhe syntyy valtion budjetin laadinnassa. Ministeriöillä on budjettikehyksissä muutama kymmenen miljoonaa euroa pelivaraa uusiin tehtäviin. Jokaisella ministerillä ja hänen puolueellaan on tarve saada tehdyksi näyttäviä uudistuksia. Kehysten tiukkuus johtaa siihen, että uudistusten kustannukset aliarvioidaan. Tämän lisäksi uudistuksia on käynnistetty vuoden loppupuolella. Seuraavina vuosina laskut lankeavat kunnille täysimääräisinä. Niiden suuruutta tarkastellaan vain neljän vuoden välein.

Valtiontalouden tarkastusvirasto tutki hoitotakuun toteutumista (Valtiontalouden tarkastusviraston toiminnantarkastuskertomukset 167/2008):

– Täysin luotettavaa arviota siitä, kuinka paljon hoitotakuun toteuttaminen kokonaisuudessaan on tullut julkiselle vallalle maksamaan, ei voida antaa. – Karkean arvion mukaan – uudistaminen – on tullut vuosina 2002–2007 maksamaan julkiselle vallalle vähintään 800 miljoonaa euroa.

Kuntaliiton arviot esimerkiksi vammaispalvelulain kustannuksista poikkesivat hallituksen esityksen arvioista merkittävästi.

¹⁶

<http://www.kunnat.net/fi/Kuntaliitto/media/tiedotteet/2013/10/20131010norminpurku/Kuntaliiton%20lausunto%20teht%C3%A4vien%20ja%20velvoitteiden%20purkamisesta.pdf>

¹⁷

Kuntaliiton laskelmat kuntien uudista tehtävistä päätyvätkin huomattavasti valtiovarainministeriön kuviossa esittämiä suurempiin kustannuksiin. Kuntaliiton laskelmat löytyvät alla olevasta osoitteesta:

<http://www.fikt.fi/arkiv/notiser/Documents/2013-10-10-Kuntaliitto-kuntien-tehtavien-kustannusvaikutukset.pdf>

Pohdiskelua

Kuntien velkaantumisen taustalla ovat yleisen taloustilanteen heikkenemisen lisäksi valtion toimenpiteet. Valtio leikkasi kuntien veropohjaa 2000-luvun vaihteessa 0,8 miljardilla eurolla. 2000-luvulla kunnilta on jäänyt tämän takia saamatta verotuloja saman verran kuin kuntien lainamäärä on kasvanut. Vuonna 2000 kuntien velka oli 3,8 miljardia ja 2012 se oli 12,2 miljardia euroa.

Nykyinen hallitus vähentää valtionosuuksia kaikkiaan 1,1 miljardilla eurolla vuoteen 2015 mennessä. Lisäksi kuntien menoja ovat kasvattaneet uudet tehtävät. Kunnat ovat joutuneet korottamaan tuloveroprosenttejaan. Vuosien 1997–2014 korotusten tuotto on 2,2 miljardia euroa.

Valtion toimenpiteiden vaikutusta olen kuvannut esimerkiksi julkaisussa Miten tähän on tultu¹⁸.

Suuret kaupungit ovat voineet paikata talouttaan myös tulouttamalla omilta liikelaitoksiltaan. Helsinki on tehnyt taloutensa tasapainottamiseksi ylimääräisiä tuloutuksia Helsingin Energialta 1,5 miljardia euroa vuosina 2003–2012. Lahden kaupunki on saanut osinkoa energiayhtiöltään 1–2 veroprosentin tuoton verran. Samanlaisia järjestelyjä on tehty muissakin kaupungeissa, missä ne ovat olleet mahdollisia. Liikelaitoksilta tulouttaminen on kuitenkin korottanut asumisen kustannuksia, koska laitokset joutuvat korottamaan maksujaan.

Pitemmällä aikavälillä suurten kaupunkien liikelaitoksiin perustuva rahoitus on kestävä. Energialaitosten kustannuksia ovat lisäämässä tietyllä aikavälillä päästökau-pasta aiheutuvat kustannukset ja vaatimukset uusiutuvien polttoaineiden käytöstä.

Kaupunkien talouden kannalta on kuitenkin myönteistä, että liikelaitosten tuloutuksia on voitu käyttää kaupunkien keskeisten palvelujen rahoittamiseen. Toinen vaihtoehto olisi se, että niiden tuotto valuisi ulkomaisille sijoittajille.

Suurten kaupunkien yhteenlaskettu vuosikate jää poistoja pienemmäksi. Vuosikate on 731 miljoonaa euroa ja poistot ovat 1 056 miljoonaa euroa. Investoinnit ovat 1 880 miljoonaa euroa ja investointien omahankintamenot 1 770 miljoonaa euroa. Koska tulo-rahoitus ei riitä investointien kattamiseen, kaupungit joutuvat ottamaan lisää velkaa. Kaupunkien tulokset ovat Helsinkiä ja Tamperetta lukuun ottamatta miinusmerkkisiä.

Kuusi tarkastelussa mukana olevaa kaupunkia (Kuopio, Lahti, Oulu, Tampere, Turku ja Espoo) korotti veroprosenttiaan vuodelle 2014. Korkeimmat veroprosentit ovat Kuopiossa, 20,50, ja Lahdessa, 20,25. Kouvolan, Oulun ja Jyväskylän veroprosentti on 20,00. Alimmat veroprosentit ovat Espoossa, 18,00, ja Helsingissä, 18,50.

¹⁸ http://www.hel.fi/hel2/Tietokeskus/julkaisut/pdf/11_05_05_tutkimuskatsaus_2_Helin.pdf

Suuri osa verotulojen 712 miljoonan kasvusta tulee tuloveron kasvusta. 11 kaupungin tuloveron kasvu vuodesta 2012 vuoteen 2014 on noin 612 miljoonaa euroa. Yhteisövero kasvaa 38 miljoonaa euroa ja kiinteistövero 87 miljoonaa euroa.

Taulukko 4. Yhteenvedo vuoden 2014 talousarvioista

TA 2014	Asukas- luku	Tulovero- prosentti 2014	Vuosi- kate % poistoista	Investointien tutorahoitus- prosentti	Laina- kanta e/asukas	Lainat milj.e
Helsinki	622 071	18,50	75,5	46,8	2 851	1 773,3
Espoo	264 800	18,00	71,9	41,2	1 066	282,1
Tampere	222 100	19,75	100,0	49,0	1 677	372,8
Vantaa	209 727	19,00	47,0	22,0	5 271	1 106,0
Oulu	195 887	20,00	66,5	42	3 298	646,1
Turku	181 835	19,50	55,0	34,0	3 124	568,0
Jyväskylä	136 169	20,00	45,0	48,8	3 403	463,3
Kuopio	105 900	20,50	52,0	40,0	2 675	286,0
Lahti	104 652	20,25	97,4	35,4	5 872	614,5
Kouvola	86 384	20,00	28,1	15,7	2 650	228,9
Pori	83 402	19,25	43,7	39,0	2 769	231,0

Velka kasvaa vuoden 2012 tilinpäätöksen 4,9 miljardista eurosta 1,4 miljardia euroa. Vuoden 2014 lopussa velkaa olisi noin 6,3 miljardia euroa.

Lähes kaikissa kaupungeissa on käynnistetty ohjelmia menojen kasvun jarruttamiseksi ja menojen leikkaamiseksi. Monissa kunnissa joudutaan lomauttamaan ja jopa irtisanomaan henkilöstä¹⁹. Suurimmat vähennykset on uutisoitu Kouvolasta ja Jyväskylästä.

¹⁹ <http://www.kuntatyönantajat.fi/fi/ajankohtaista/tiedotteet/2013/Sivut/tiukka-kuntatalous-pakottaa-henkilöstösaastoihin.aspx>

Tiukka kuntatalous pakottaa henkilöstösaastoihin (tiedote 11.12.2013). Vuonna 2014 kuntatyönantajat leikkaavat henkilöstömenoistaan aiempaa enemmän. Henkilöstömenoissa varaudutaan 2,8 prosentin eli yli 600 miljoonan euron säästöihin. – – Yhteistoimintaneuvotteluja säästötoimenpiteistä – – käydään selvityksen mukaan 88 kunnassa/kuntayhtymässä. – – Vuonna 2014 lomauttavien määrän arvioidaan yli nelinkertaistuvan. Ensi vuonna 41 kuntaa/kuntayhtymää arvioi joutuvansa lomauttamaan yhteensä 31 400 henkilöä keskimäärin 11 kalenteripäiväksi. – – Taloudellisin perustein – – irtisanotuksi joutuu 15 kunnassa yhteensä noin 300 henkilöä. Toteutuessaan irtisanomiset koskisivat 36 kuntatyönantajaa ja näissä yhteensä noin 1 000 henkilöä.

Kuvioluettelo

1. Hallituksen päätösten vaikutus peruspalvelujen valtionosuuksiin (Kuntaliitto)
2. Veronkevennysten vaikutus kuntien talouteen 1997–2014, miljoonaa euroa (Kuntaliitto)
3. Kuntien tuloveroprosenttien muutosten vaikutus kuntien verotuloihin 1997–2014, miljoonaa euroa
4. Investointien tulorahoitusprosentti talousarviossa 2014
5. Etelä-Suomen Sanomien Lahden talousarviota esittelevä uutinen (E-SS 9.10.2013)
6. Helsingin Sanomien Vantaan talousarviota esittelevä uutisotsikko (HS 15.10.2014)
7. Keski-suomalaisen Jyväskylän kaupungin talouden ongelmia kuvaava uutinen (Keski-suomalainen 28.9.2012)
8. Helsingin Sanomien Vantaan talouden tilannetta kuvaava uutinen (HS 7.9.2013)
9. Keski-suomalaisen Jyväskylän talousarviota esittelevä uutinen (Keski-suomalainen 22.10.2013)
10. Helsingin Sanomien Helsingin rahojen kohdistumista kuvaava kaavio (HS.11.10.2013)
11. Helsingin Sanomien Espoon talousarviouutisen otsikko (HS 25.10.2013)
12. Tuloveroprosentit 2014
13. Helsingin Sanomien Helsingin talouden kiristymistä käsittelevän uutisen otsikko (HS 25.10.2013)
14. Verotulojen muutos, prosenttia 2012–2014
15. Kaupunkien lainakanta euroa/asukas 2014
16. Keski-suomalaisen uutisotsikko Jyväskylän talousarviosta (Keski-suomalainen 22.10.2013)
17. Helsingin Sanomien uutisotsikko kuntien lomautuksista (HS 25.11.2013)
18. Keski-suomalaisen uutisotsikko Jyväskylän taloudesta (Keski-suomalainen 2.12.2013)

19. Kouvola aloittaa irtisanomiset (HS 6.9.2013)
20. Valtio on lisännyt kuntien tehtäviä vuosittain (HS 10.10.2013)

Taulukkoluetelo

1. Vuosikate, poistot, tulos ja investoinnit, miljoonaa euroa 2014
2. Verotulojen muutos 2012–2014, prosenttia
3. Lainakanta ja sen muutos 2012–2014 (miljoonaa euroa ja euroa/asukas)
4. Yhteenveto vuoden 2014 talousarvioista

Liitteet

Liite 1. Vantaan talousarvion täydentäviä tietoja

1000 euroa	TP 2012	KS 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016	TS 2017
Asukasluku 31.12.	205 312	207 459	209 727	212 190	214 615	217 038
- syntyneiden enemmitys	1 447	1 468	1 463	1 525	1 523	1 515
- nettomuutto	700	800	1000	900	900	800
Tuloveroprosentti	19,00	19,00	19,00	19,00	19,00	19,00
Kiinteistöveroprosentti						
- yleinen	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
- vakituinen asuinrakennus	0,32	0,32	0,32	0,32	0,32	0,32
- voimalaitos	2,85	2,85	2,85	2,85	2,85	2,85
- rakentamaton rakennuspaikka	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50
Toimintamenot (ilman VOK) M€	1 329	1 366	1 401	1 428	1 450	1 472
Toimintakate M€	-958	-993	-1 034	-1 050	-1 063	-1 079
Verotulot M€	857	902	926	967	991	1 034
Valtionosuudet M€	148	146*	137	135	141	143
Vuosikate (ml. LL ja Rah.)M €	65	64	38	47	60	86
Poistot M€	68	75	80	90	98	99
Vuosikate %:ia poistoista	95 %	85 %	47 %	52 %	61 %	86 %
Bruttoinvestoinnit (ml. LL ja Rah.) M€	167	177	177	119	130	96
Investoinnit omahankintameno (ml. LL ja Rah.)	160	177	172	117	130	96
- investointien tulorahoitus %	41 %	36 %	22 %	40 %	46 %	89 %
Investoinnit omahankintameno (kaupunki) M€	150	167	160	109	123	91
Lainojen muutos M€	95	41	140	87	57	-9
Lainamäärä per 31.12. M€	924	966	1 106	1 192	1 249	1 240
Lainakanta €/asukas	4 503	4 654	5 271	5 618	5 817	5 711
Toimintamenot €/asukas	6 475	6 583	6 681	6 729	6 758	6 784
Verotulot €/asukas	4 175	4 348	4 415	4 557	4 618	4 764
Valtionosuudet €/asukas	722	706	653	636	657	659
Vuosikate €/asukas	315	307	179	221	278	395
Kokonaismenot M€	1 496	1 543	1 578	1 547	1 581	1 568

*) Ennustetieto

Kokonaismenot koostuvat toimintamenoista (ilman vok ja Kehä III), bruttoinvestoinneista sekä rahoitusmenoista

Liite 2. Vuoden 2012 tilinpäätöksen ja 2014 talousarvion verotulot ja valtionosuudet, miljoonaa euroa

TP2012	Asukas- luku	Tulovero- prosentti	Vero- tulot	Kunnan tulovero	Yhteisö- vero	Kiinteistö- vero	Valtion- osuudet	Vero- rahoitus
Helsinki	603 968	18,50	2 759,0	2 306,4	263,4	188,7	297,3	3 056,3
Espoo	256 824	17,75	1 249,3	1 067,5	116,1	65,7	47,5	1 296,8
Tampere	217 421	19,00	781,8	685,7	43,8	52,2	239,7	1 021,5
Vantaa	205 312	19,00	857,1	739,1	56,3	61,7	148,2	1 005,2
Oulu	190 930	19,21	639,6	579,5	27,0	33,0	217,6	857,1
Turku	180 225	18,75	638,8	527,0	69,2	42,5	345,6	984,4
Jyväskylä	133 482	19,50	440,5	388,3	17,0	35,2	138,1	578,6
Kuopio	105 136	19,55	349,7	310,4	15,6	23,7	153,8	503,5
Lahti	103 016	19,50	351,7	306,8	19,6	25,4	149,9	501,6
Kouvola	87 296	20,00	309,1	271,4	15,2	22,5	159,6	468,8
Pori	83 285	19,25	277,2	248,0	13,3	15,7	140,0	417,2
Yhteensä	2 166 895		8 653,8	7 430,1	656,5	566,3	2 037,3	10 691,1

TA2014	Asukas- luku	Tulovero- prosentti	Vero- tulot	Kunnan tulovero	Yhteisö- vero	Kiinteistö- vero	Valtion- osuudet	Vero- rahoitus
Helsinki	622 071	18,50	2 921,5	2 446,0	270,0	205,0	254,6	3 176,1
Espoo	264 800	18,00	1 336,7	1 169,1	106,8	73,8	31,4	1 368,1
Tampere	222 100	19,75	868,8	752,2	54,0	62,5	299,5	1 168,3
Vantaa	209 727	19,00	926,0	788,0	67,0	71,0	137,0	1 063,0
Oulu	195 887	20,00	725,6	653,3	29,0	43,2	227,4	952,9
Turku	181 835	19,50	710,5	589,6	73,4	47,5	275,7	986,2
Jyväskylä	136 169	20,00	482,1	423,4	18,9	39,8	145,2	627,3
Kuopio	105 900	20,50	399,5	346,8	17,9	34,8	150,3	549,8
Lahti	104 652	20,25	382,8	332,9	21,7	28,2	151,0	533,8
Kouvola	86 384	20,00	323,0	280,5	16,7	25,9	164,5	487,5
Pori	83 402	19,25	298,3	260,3	16,8	21,0	135,5	433,8
Yhteensä	2 212 927		9 374,8	8 042,1	692,2	652,7	1 972,1	11 346,9

Liite 3. Kiinteistöveroprosentit 2014 ja muutos (Kuntaliitto)

	Tuloveroprosentti		Yleinen kiinteistö- vero-%		Vakituinen asuin- rakennus		Muu kuin vakituinen asuinrakennus	
	2014	Muutos	2014	Muutos	2014	Muutos	2014	Muutos
	prosenttiyksikköä		prosenttiyksikköä		prosenttiyksikköä		prosenttiyksikköä	
Espoo	18,00	0,25	0,60		0,32		0,70	
Helsinki	18,50		0,80		0,32		0,80	
Vantaa	19,00		1,00		0,32		1,00	
Turku	19,50	0,75	1,00		0,32		0,70	
Pori	19,25		0,90		0,50		1,10	
Tampere	19,75	0,75	1,05		0,50	0,05	0,90	
Lahti	20,25	0,75	1,00		0,50		1,00	
Kuopio	20,50	1,00	1,30		0,52		1,10	
Jyväskylä	20,00		1,15		0,50		1,10	
Oulu	20,00	0,75	0,95		0,40		0,90	
Kouvola	20,00		1,35		0,55		1,15	
Koko maa	19,74	0,36	0,94	0,02	0,43	0,02	1,05	0,02

Liite 4. Tuloveroprosentit 2001–2014 (Kuntaliitto)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Helsinki	17,50	17,50	17,50	17,50	18,50	18,50	18,50	18,50
Espoo	17,50	17,50	17,50	17,75	17,75	17,75	17,75	18,00
Tampere	18,00	18,00	18,00	19,00	19,00	19,00	19,00	19,75
Vantaa	18,50	18,50	18,50	19,00	19,00	19,00	19,00	19,00
Oulu	18,28	18,30	18,29	19,22	19,21	19,21	19,25	20,00
Turku	18,00	18,00	18,00	18,75	18,75	18,75	18,75	19,50
Jyväskylä	18,69	18,69	18,50	19,00	19,00	19,50	20,00	20,00
Kuopio	18,81	18,81	18,81	19,52	19,52	19,55	19,50	20,50
Lahti	19,00	19,00	19,00	19,00	19,50	19,50	19,50	20,25
Kouvola	19,00	19,00	19,00	19,00	20,00	20,00	20,00	20,00
Pori	18,05	18,10	18,34	18,75	18,75	19,25	19,25	19,25

Liite 5. Valtion toimenpiteiden vaikutukset kuntien ja kuntayhtymien talouteen valtion talousarviossa, miljoonaa euroa, ja muutos 2013–2014, miljoonaa euroa

1. Toiminnan muutokset ja budjettipäätökset	Menot	Tulot	Netto
VM:			
Valtionosuusleikkaukset		-362	-362
Vanhuspalvelulain toimeenpano	50	27	-23
Joustava hoitoraha ja tuntiperusteinen päivähoito	36	11	-25
Oppilas- ja opiskelijahuollon muutokset	17	8	-9
Lastensuojelun kehittäminen	9	5	-5
Kotikuntaa vailla olevien terveydenhuolto	-11	-11	0
Jäteveron tuottoa vastaava lisäys kuntien valtionos.		70	70
Kuntien rahoitusosuus lääkärihelikoptereihin		-22	-22
Yhdistymisavustukset		9	9
Kuntajakolain mukaiset selvitykset ja esiselvitykset		4	4
Muut toiminnan muutokset ja budjettipäätökset	1	-3	-4
VM YHTEENSÄ	102	-264	-366
OKM:			
Lukiokoulutuksessa toteutettavat säästöt	-32	-14	19
Ammatillisessa koulutuksessa toteutettavat säästöt	-31	-13	18
Valtionrahoituksessa toteutettavat säästöt ammattikorkeakouluissa	-20	-8	11
Ammatillisen peruskoulutuksen toiminnan laajuuden muutos	-14	-6	8
Ammatillisen lisäkoulutuksen oppisopimuspaikkojen vähentäminen	-6	-6	0
Ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijapaikkojen lisääminen	5	2	-3
Nuorten yhteiskuntatakuun toimeenpano ammatillisessa koulutuksessa	12	12	0
Nuorten yhteiskuntatakuuseen liittyvä kouluttamattomien varannon purkaminen oppisopimuskoulutuksessa	4	4	0
Nuorisotakuun toimeenpanoon liittyvä lisärahoitus alueille	18	7	-10
Valtionosuusindeksin jäädytys		-36	-36
Valtionosuus ja -avustus ammatillisen koulutuksen käyttökustannuksiin	14	6	-8
Valtionosuus ja -avustus oppisopimuskoulutukseen	7	7	0
Ammattikorkeakoulujen avustukset	-4	-4	0
Perustamishankkeet	-11	-11	0
Muut toiminnan muutokset ja budjettipäätökset	-4	-5	-1
OKM YHTEENSÄ	-62	-65	-2
STM:			
Valtionavustus kunnille vanhuspalvelulain toimeenpanoon	-8	-6	2
Säästö kehittämishankkeissa	-6	-6	0
Oikeuspsykiatriset tutkimukset ja potilassiirrot	-2	-2	0
Säästö EVO-tutkimuksessa	-1	-1	0
Valtion korvaus lääkärihelikopteritoimintaan		9	9
STM YHTEENSÄ	-17	-6	11
TEM:			
Palkkatuki kunnille	-1	-1	0
1. Toiminnan muutokset ja budjettipäätökset yhteensä	22	-334	-357
2) Verotuksen ja maksujen muutokset			
Kiinteistöjen arvostamisperusteiden tarkistaminen		100	100
Valtion toimenpiteiden vaikutukset yhteensä	22	-234	-257

Liite 6. Aikaisemmat talousarvioyhteenvedot

Heikki Helin, Vuoden 1994 talousarviot: Valtio siirsi velanottoa kunnille. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuksia 1994:1.

Heikki Helin, Valoa tunnelin päässä? Suurten kaupunkien vuoden 1995 talousarviot. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuksia 1995:1.

Heikki Helin, Kunnilla menee hyvin, kuntalaisilla huonommin. Suurten kaupunkien vuoden 1996 talousarviot ja palvelukustannusten vertailu 1993 sekä kuntien vuoden 1994 tilinpäätökset. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuksia 1996:1.

Heikki Helin, Kunnallistalous – valtiontalouden jakojäännös? Kuntien tilinpäätökset 1995, suurten kaupunkien toiminnoittaiset menot 1995 ja talousarviot 1997. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuksia 1997:3.

Heikki Helin, Kunnallistalous kiristyy. Kuntien tilinpäätökset 1996, suurten kaupunkien toiminnoittaiset menot 1996 ja talousarviot 1998. Helsingin kaupungin tietokeskus, tutkimuksia 1998:2.

Heikki Helin, Vuoristorataa valtion tahdittamana. Kuntien talouden kehitys ja suurten kaupunkien talousarviot 1999. Helsingin kaupungin tietokeskus, tutkimuksia 1999:1.

Heikki Helin, Suurten kaupunkien talousarviot 2000 ja Manner-Suomen kuntien tilinpäätökset 1998. Helsingin kaupungin tietokeskus, tutkimuksia 2000:1.

Heikki Helin, Kaupungeissa varovaista optimismia. Suurten kaupunkien talousarviot 2001, palvelukustannukset 1999 ja Manner-Suomen kuntien tilinpäätökset 1999. Helsingin kaupungin tietokeskus, tutkimuksia 2001:1.

Heikki Helin, Suurten kaupunkien talousarviot 2002: Kuntien resurssien uusjako. Helsingin kaupungin tietokeskuksen verkkojulkaisuja 2002:1.

Heikki Helin, Suurten kaupunkien talousarviot 2003: Kunnallistalouden vakautus ja Helsingin notkahdus. Helsingin kaupungin tietokeskuksen verkkojulkaisuja 2002:16. <http://www.hel.fi/tietokeskus/tutkimuksia/helin051202.pdf>

Heikki Helin, Suurten kaupunkien talousarviot 2004: Suurten kaupunkien talous kiristyy. Helsingin kaupungin tietokeskuksen verkkojulkaisuja 2004: 1. http://www.hel2.fi/tietokeskus/julkaisut/pdf/04_01_19_helin_vj1.pdf

Heikki Helin, Nousua ei luvassa. Suurten kaupunkien talousarviot 2005. Helsingin kaupungin tietokeskuksen verkkojulkaisuja 2004: 37. http://www.hel2.fi/tietokeskus/julkaisut/pdf/04_12_23_Helin_vj37.pdf

Heikki Helin, Suurten kaupunkien talousarviot 2006. Helsingin kaupungin tietokeskuksen verkkojulkaisuja 2005:44.

http://www.hel2.fi/tietokeskus/julkaisut/pdf/05_12_15_Helin_Vj44.pdf

Heikki Helin, Investoinnit edelleen velaksi. Suurten kaupunkien talousarviot 2007. Helsingin kaupungin tietokeskuksen verkkojulkaisuja 2006:40.

http://www.hel2.fi/tietokeskus/julkaisut/pdf/06_12_19_Helin_vj40.pdf

Heikki Helin, Suurten kaupunkien talousarviot 2008. Tutkimuskatsauksia 2007:11

http://www.hel2.fi/tietokeskus/julkaisut/pdf/07_12_20_Tutkkats_11_Helin.pdf

Heikki Helin, Arvioita ja arvauksia. Suurten kaupunkien talousarviot 2009. Tutkimuskatsauksia 2008:7.

http://www.hel2.fi/Tietokeskus/julkaisut/pdf/08_12_17_Tutkkats_8_Helin.pdf

Heikki Helin, Veron korotus – velan lisäys – yönkiristys. Suurten kaupunkien talousarviot 2010. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuskatsauksia 2009:9

http://www.hel2.fi/Tietokeskus/julkaisut/pdf/09_12_17_Tutkimuskatsaus_9_Helin.pdf

Heikki Helin, Velkaa lisää. Suurten kaupunkien talousarviot 2011. Helsingin kaupungin tietokeskus. Tutkimuskatsauksia 2010:9.

http://www.hel.fi/wps/portal/Tietokeskus/Artikkeli?WCM_GLOBAL_CONTEXT=/tieke/fi/Julkaisut/Tutkimukset

Heikki Helin, Velkaa velan päälle. Helsingin kaupungin tietokeskus, Tutkimuskatsauksia 2011:4.l

http://www.hel.fi/wps/portal/Tietokeskus/Artikkeli?url=hki:path:/Tieke/fi/tiedotteet/Tiedotevarasto/Tiedote_8_12_11_Helin¤t=true

Heikki Helin, Kunnat velkakierteessä. Helsingin kaupungin tietokeskus, Tutkimuskatsauksia 2012:7.l

http://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/12_12_18_Tutkkats_7_Helin.pdf

Liite 7. Talousarviotiedotteet

Helsingin kaupunginjohtaja Jussi Pajunen talousarviosta 2014:

Taloutta tasapainotetaan prosentin tuottavuustavoitteella ja pitämällä kiinni investointikatosta

10.10.2013

”Kaupunginvaltuuston linjaukset menojen kasvun rajoista, tuottavuuden noususta, tilojen käytön tehostamisesta ja pitkäjänteisestä investointipolitiikasta ovat hyviä askeleita kohti talouden tasapainon saavuttamista”, kaupunginjohtaja Jussi Pajunen sanoo vuoden 2014 talousarvioehdotuksestaan.

Helsingin kunnallisvero säilyy 18,5 prosentissa eikä talousarvioehdotus sisällä palvelujen leikkauksia eikä merkittäviä maksujen korotuksia. Investoinnit pidetään 435 miljoonan euron tasolla. Talousarvioehdotuksen mukaan Helsinki ottaa lainaa 260 miljoonaa euroa vuonna 2014.

Helsingin Energian yhtiöittämisen verovaikutukset ja valtuuston hyväksymän Helsingin Energian kehitysohjelman mittavat investoinnit tarkoittavat, että tulevina vuosina Helsingin Energian tuloutukset kaupungille ovat olennaisesti nykyistä pienemmät.

Helsinki odottaa, mitä valtioneuvoston rakenneuudistusohjelma tuo tullessaan. ”Kuntapalvelujen uudelleentarkastelulla voi olla merkittävä vaikutus kuntatalouteen”, Pajunen toteaa.

Helsingin väkiluku kasvoi vuoden 2012 aikana 8 584 henkilöllä ja väkiluku oli vuoden 2013 alkaessa 603 700.

Kaupungin vakinaisen henkilöstön aseman turvaaminen edellyttää henkilöstöltä valmiutta siirtyä tarvittaessa tehtävästä ja toimintayksiköstä, myös virastosta tai liikelaitoksesta toiseen.

Niukka verotulojen kasvu jatkuu

Kunnallisverojen ennakoidaan vuonna 2014 tuottavan 2 446 miljoonaa euroa eli 52 prosenttia tuloista, yhteisöveron 270 miljoonaa euroa eli 6 prosenttia tuloista ja kiinteistöveron 205 miljoonaa euroa eli 4 prosenttia tuloista.

Julkisen talouden tasapainotus vähentää Helsingin valtionosuuksia. Valtionosuuksia arvioidaan kertyvän Helsingille 255 miljoonaa euroa eli 5 prosenttia tuloista. Vähennystä vuoteen 2013 on yli 20 miljoonaa euroa.

Taloussuunnitelmakaudella 2014–2016 kiinteän omaisuuden myyntitavoitteena on 100 miljoonaa euroa vuodessa. Lisäksi rakennusten ja osakkeiden myyntitavoite on 25 miljoonaa euroa.

Menojen kasvun rajat on sovittu valtuustokaudeksi

Strategiaohjelmassa velkaantumiskehitystä hidastetaan pitämällä käyttömenojen reaalkasvu asukasmäärän kasvun mukaisena vähennettynä vuotuisella yhden prosentin tuottavuuden parantamistavoitteella.

Talousarvioehdotuksessa kaupungin toimintamenot kasvavat 2,5 prosenttia vuoden 2013 talousarvion tasosta. Vuoden 2012 tilinpäätökseen verrattuna toimintamenot kasvavat 5,9 prosenttia. Strategiaohjelman taloustavoitteen mukainen menokasvu vuodelle 2015 on 2,3 prosenttia ja vuodelle 2016 menokasvu olisi 2,2 prosenttia.

Tulevien vuosien toimintamenojen kasvua joudutaan tarkastelemaan uudelleen vuoden 2015 raamitarkastelun yhteydessä, kun hallituksen rakennepoliittisen ohjelman vaikutukset ovat tiedossa.

Kaupungin toimintamenot ovat talousarvioehdotuksessa yhteensä 4 669 miljoonaa euroa. Kaupungin menoista 46 prosenttia eli 2,1 miljardia euroa käytetään sosiaali- ja terveysviraston palveluihin, erikoissairaanhoidon ja toimeentulotukeen. Opetusviraston osuus menoista on 14 prosenttia eli 656 miljoonaa euroa. Varhaiskasvatusviraston osuus on 8 prosenttia eli 368 miljoonaa euroa ja se sisältää lasten päivähoidon, esiopetuksen sekä koululaisien aamu- ja iltapäivätoiminnan.

Rakennus- ja ympäristötoimen vastuulla on tiivistyvä kaupunkirakenne, julkinen ympäristö ja rakennetun kaupungin pitäminen käyttökelpoisena 658 miljoonalla eurolla eli 14 prosentin osuudella toimintamenoista. Kaupunkisuunnittelun ja kiinteistötoimen osuus toimintamenoista on 7 prosenttia eli 317 miljoonaa euroa.

Nuorille yksilöllisiä palveluja ja lisää koulutusmahdollisuuksia

Helsinki haluaa aktivoida nuoria ja suuntaa enemmän palveluja nuorille. Ammatilliseen koulutukseen on saatu lisäpaikkoja ja ammatillisiin oppilaitoksiin investoidaan seuraavien kymmenen vuoden aikana 200 miljoonaa euroa.

Kaupunki tukee yhteiskuntatakuun toteutumista muun muassa Respa-hankkeella, jossa nuori saa henkilökohtaisen urasuunnitelman ja nuorille tarjotaan työkokeilu- ja työmahdollisuuksia yritysten ja yhdistysten tuella.

Helsingiläiset voivat osallistua kaupungin asioiden käsittelyyn aiempaa helpommin. Vuoden vaihteessa aloittavassa kaupunginkansliassa aloittaa osallisuus- ja neuvontayksikkö, joka tulee lisäämään vuorovaikutusta helsinkiläisten kanssa ja viemään eteenpäin uusia demokratiahankkeita.

”Luomme helsinkiläisille parempia mahdollisuuksia osallistua kaupungin asioiden käsittelyyn”, kaupunginjohtaja Pajunen lupaa. Myös uusia mahdollisuuksia nuorten osallistumiselle avannut Ruuti-hanke vakiinnutetaan.

Kymmenen vuoden investointiohjelma

Talousarvioehdotuksessa on ensimmäistä kertaa liitteenä kymmenen vuoden investointiohjelma. Investointien vuositulos on asetettu 435 miljoonaa euroa.

Vuoden 2014 investoinneista merkittävä osa, viidennes eli 77 miljoonaa euroa, kohdistuu Pasilan, Kruunuvuorenrannan, Jätkäsaaren, Kalasataman ja muiden alueiden rakentamiseen. Kaudella 2014–2016 investoinnit ovat yhteensä 248 miljoonaa euroa.

Suurimmat investointihankkeet 2014–2016 ovat Stadin ammattiopiston tilat Roihuvuoressa ja Teollisuuskadulla. Keskustakirjaston rakentamiseen Helsinki varautuu 50 prosentin osuudella. Myös Elefanttikorttelin pohjoisosan korjaus kaupunginmuseon uudeksi toimitilaksi alkaa.

Talonrakennusinvestointeihin on vuonna 2014 varattu yhteensä 179 miljoonaa euroa. Summasta uudis- ja lisärakennushankkeisiin on varattu runsaat 53 miljoonaa euroa, korjaushankkeisiin runsaat 126 miljoonaa euroa.

Kaupunki kunnostaa ja korjaa kymmeniä päiväkoteja ja koulurakennuksia ensi vuonna.

Liikuntarakentamiseen on varattu 10,7 miljoonaa euroa ja summasta 7 miljoonaa liikuntapaikkojen perusparannuksiin.

Joukkoliikenteeseen, kävelyyn ja pyöräilyyn merkittävä lisäpanostus

HKL-liikelaitoksen investoinnit ovat taloussuunnitelmakaudella 447,8 miljoonaa euroa. HKL hankkii uusia metro- ja raitiovaunuja, uudistaa metron kulunvalvontaa sekä peruskorjaa Myllypuron, Hakaniemen ja Herttoniemen metroasemat. Merkittävä investointi poikittaisliikenteen parantamiseen on bussilinja Jokeri 2.

Kymmenen vuoden aikana Helsinki lisää runsaasti pyöräily- ja jalankulkuväyliä sekä jatkaa Kruunusiltaojen valmistelua.

Talousarvioletiedusteluihin vastaavat

- kaupunginjohtaja Jussi Pajunen
puh. (09) 310 36000, 050 310 4664
- talousarviopäällikkö Tuula Saxholm
puh. (09) 310 36250, 050 511 0264

Kaupunginjohtaja Jussi Pajunen keskustelee Facebookissa kaupunkilaisten kanssa Helsingin kaupungin vuoden 2014 talousarvioehdotuksesta tänään torstaina 10.10.2013 klo 14. Mukaan pääsee Facebookissa osoitteessa: www.facebook.com/KjJussi.

Kaupunginjohtaja Jukka Mäkelä: Espoo valmistelee talouden tasapainotus- ja tuottavuusohjelman

24.10.2013 klo 11.00

[http://www.espoo.fi/fi-FI/Kaupunginjohtaja_Jukka_Makela_Espoo_valm\(39585\)](http://www.espoo.fi/fi-FI/Kaupunginjohtaja_Jukka_Makela_Espoo_valm(39585))

Espoon valtuusto saa maaliskuussa 2014 ehdotuksen talouden tasapainotus- ja tuottavuusohjelmaksi, jolla tavoitellaan 70 miljoonan euron tuottavuusparannusta valtuustokauden aikana.

”Kaupungin talous tulee olemaan lähivuosina erittäin kireä heikon yleisen talouskehityksen ja julkisen talouden kestävyysvajeen vuoksi. Espoo kasvaa yli 4000 uudella asukkaalla vuosittain. Kasvu lisää erityisesti lasten, nuorten ja vanhusten palvelujen tarvetta. Maahanmuuttajien osuus väestönlisäyksestä on korkea. Samaan aikaan yleisen taloudellisen tilanteen epävakaus näkyy työttömyyden kasvuna ja verotulojen hiipumisena”, kaupunginjohtaja Jukka Mäkelä sanoo.

”Toteutamme Espoo-tarinaa keskittymällä palveluissa ja kehittämisessä Espoon tärkeimpiin tehtäviin. Tavoitteena on saada kaupungin talous- ja rahoitusasema kestävästi tasapainoon. Tuottavuuden parantamisen tärkeä elementti on Espoo-tarinan mukaisesti osallistuva henkilöstö”, Mäkelä korostaa.

Kaupunginjohtajan talousarvioehdotukseen sisältyy kunnallisveroprosentin korotus puolella prosenttiyksiköllä 18,25 prosenttiin ensi vuoden alusta.

Koko kaupungin toimintamenot kasvavat noin 2,8 prosenttia vuonna 2014. Verotuloja kertyy ensi vuonna 1 350 miljoonaa euroa veronkorotus mukaan lukien. Veroprosentin korotuksen jälkeenkin Espoon kunnallisverotus on kevyempää kuin muissa suurissa kaupungeissa. Valtionosuuksia Espoolle tilitetään noin 31 miljoonaa euroa vuonna 2014. Tähän sisältyy verotuloon perustuva tasausvähennys, joka vastaa Espoossa noin 3 veroprosentin tuottoa.

Peruskaupungin vuosikate on noin 97 miljoonaa. Tulos on noin 17 miljoonaa euroa alijäämäinen vuonna 2014. Kaupunki arvioi, että vuosikate tulisi saada lähivuosina vähintään 180 miljoonan euron tasolle, jotta tulo-rahoituksen osuus olisi riittävä ja velkaantuminen voitaisiin pysäyttää.

Kaupungin henkilöstömäärän kasvu on asukasluvun kehitykseen verrattuna ollut maltillista ja painottunut sosiaali- ja terveyspalveluihin sekä sivistystoimeen. Henkilöstön eläkkeelle jäämistä ja muuta vaihtuvuutta hyödynnetään siten, että jokainen avoimeksi jäävä tehtävä ja sen sisältö arvioidaan, ja paikan täyttäminen vaatii erillisen täyttölupaa. Kaupunki tarjoaa harjoittelupaikkoja ja työmahdollisuuksia opiskelijoille, nuorten kesätyöllistymistä tuetaan ja oppisopimuskoulutuksen hyödyntämistä kehitetään. Maahanmuuttajien työllistymistä tuetaan erityisellä mallilla. Henkilöstön määrä on noin 13 950. Espoo ei suunnittele henkilöstön lomautuksia tai irtisanomisia.

Investointeja peruspalveluihin

”Espoon vahvuus on viiteen aluekeskukseen perustuva verkostomainen kaupunkirakenne. Se antaa edellytykset järjestää palvelut sekä maankäyttö, asuminen ja liikenne taloudellisesti ja ekologisesti”, Mäkelä sanoo.

Kaupungin palveluja keskitetään tulevan Länsimetron varteen ensimmäisenä Matinkylässä, jonne tulee uudenlainen sivistys- ja terveyspalveluja yhdistävä palvelutori. Muita merkittäviä hankekokonaisuuksia ovat T3-alueen ja Espoon keskuksen kehittämissuunnitelmat sekä Suurpellon alueen toteuttaminen. Länsimetron asemien ja tunnelien varustelu on käynnissä koko linjalla vuonna 2014.

Kaupungin palvelukäyttöön tulee lähivuosina uusia tytäryhtiöiden taseisiin rakennettavia palvelutiloja, kuten Opimäen kampus, Espoon sairaala, elinkaarihankkeina peruskorjattavat koulut sekä ikäihmisten Elä ja asu -keskukset.

Valtion kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti Espoo luo edellytykset noin 2500 asunnon rakentamiseen vuosittain. Espoon Asunnot Oy rakennuttaa vuosittain 300 vuokra-asuntoa.

Vuonna 2014 kaupungin investoinnit ovat yhteensä 273 miljoonaa euroa ja merkittävät tytäryhteisöjen kautta tehtävät investoinnit yhteensä 275 miljoonaa euroa. Noin viidennes kaupungin ja tytäryhteisöjen nettoinvestoinneista rahoitetaan kaupungin tulorahoituksella ja valtionosuuksilla. Rahastoja puretaan investointien rahoitukseen 40 miljoonaa euroa.

Peruskaupunki ottaa uutta lainaa 102 miljoonaa euroa vuonna 2014, joten lainaa on vuoden lopussa 267 miljoonaa euroa eli 1010 euroa asukasta kohden. Konsernin lainakanta kasvaa vuonna 2014 yhteensä 287 miljoonalla eurolla.

Kuntien toimintaympäristö on epäselvä

Yleiseen talouskehitykseen liittyy runsaasti epävarmuutta. Valtio valmistelelee parhaillaan rakennepakettia, jolla kuntasektorin kustannustasoa pitäisi voida laskea 2 miljardia euroa vuoteen 2017 mennessä.

"Vielä ei tiedetä, kuinka se tehdään, mutta kuntien rahoitusmahdollisuudet suhteessa palveluveloitteeseen ovat joka tapauksessa selvästi riittämättömät", Mäkelä sanoo.

Suunnitteilla olevan valtionosuusuudistuksen ei uskota parantavan Espoon rahoitusmahdollisuuksia. Valmisteilla oleva metropolihallinto ja sosiaali- ja terveystalouden uudistus voivat vaikuttaa Espoon talouteen voimakkaastikin. Espoo selvittää jo nyt yhteistyötä Kauniaisten, Kirkkonummen ja Vihdin kanssa, minkä lisäksi valtioneuvosto on määrännyt metropolia koskevan selvityksen.

"Vahvana peruskuntana Espoo kykenee huolehtimaan peruspalveluista ja osallistumaan voimakkaasti seudun hyvinvoinnin ja kilpailukyvyyn kehittämiseen jatkossakin", Mäkelä sanoo.

Vuoden 2014 talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen tavoitteet on valmisteltu valtuuston kesäkuussa hyväksymän

Espoo-tarinan valtuustokauden tavoitteiden sekä syyskuussa valtuuston hyväksymän talousarvio- ja suunnitelmaehdotuksen tavoitteiden mukaisesti. Espoo-tarinaa toteutetaan toimiala- ja tulosyksikkötasoisilla tarinoilla ja tuloskorteilla sekä kehitysohjelmilla.

Tulevan vuoden veroprosentteja koskeva päätös tehdään valtuustossa marraskuussa valtuustoryhmien talousarvioneuvottelujen jälkeen. Talousarviosta ja taloussuunnitelmasta valtuusto päättää joulukuussa. Talouden tasapainotus- ja tuottavuusohjelmasta päätetään keväällä, kun kuntien toimintaympäristöön vaikuttavat ratkaisut ovat selvillä.

[Kaupunginjohtaja Jukka Mäkelän esitys](#)

[Tulevaa asuntorakentamista 2014-2016 sekä tulevia asuntorakentamisen alueita \(Pdf\)](#)

[Merkittävät talonrakennushankkeet 2014-2019 \(Pdf\)](#)

[Vuoden 2014 talousarvio- sekä taloussuunnitelmaehdotus \(Pdf\)](#)

Tampereen talous tasapainoon uudistuksilla ja rakenteellisilla muutoksilla

28.10.2013 kello 10:12

<http://www.tampere.fi/tampereinfo/viestinta/tiedotteet/2013/6KhYjnai.html>

Tampereen kaupungin pormestari Anna-Kaisa Ikonen esitteli maanantaina 28.10.2013 Muutosbudjetiksi nimetyn talousarvioesityksensä vuodelle 2014. Ensi vuoden budjetissa tartutaan talouden haasteisiin uudistamalla palvelutuotantoa nykyistä tehokkaammaksi ja vahvistamalla tulopohjaa. Kaupunki vahvistaa myös elinkeinopoliittista otettaan ja hakee uusia välineitä vaikean työttömyystilanteen ratkaisuun.

- Rahoituspohjasta puuttuu ensi vuonna valtionosuuksia 45 miljoonaa euroa ja yhteisöveroja noin 20 miljoonaa euroa. Kun samaan aikaan palvelutarpeet kasvavat, tasapainoisen talousarvion tekeminen oli poikkeuksellisen hankalaa, kertoo pormestari Ikonen. Talousarvioesitys hyväksytään kaupunginvaltuustossa 18.11.2013.

Talousarvioesityksen loppusumma on 1,671 miljardia euroa. Tulopohjan suurta vajetta on tasapainotettu karsimalla toimintamenoja ja investointeja sekä lisäämällä verotuloja. Pormestari Ikonen esittää, että kaupungin tuloveroprosenttia korotetaan 0,75 prosenttiyksiköllä, joten ensi vuonna tuloveroprosentti olisi 19,75.

- Korotuksen jälkeenkin veroprosentti on kaupunkiseudun matalin ja selvästi alle koko maan keskiarvon. Palvelutaso kyetään näin pääosin turvaamaan, mutta on selvää, että hyvin kireä talousarvio ei mahdollista palveluiden laajentamista, Ikonen toteaa.

Toimintamenojen kasvu kuriin

Ensi vuonna kaupungin verotulojen arvioidaan kasvavan 5,9 prosenttia eli 48 miljoonaa euroa. Valtionosuusleikkausten vuoksi kaupungin saamat valtionosuudet vähenevät kuluvan vuoden summasta 1,9 miljoonaa euroa. Tampereen kaupungin perimiin maksuihin eli sen saamiin toimintatuloihin tehdään ensi vuonna kustannuskehityksen ja inflaation mukaisia korotuksia.

Kiinteistöveroista vakituisten asuntojen kiinteistöveroprosenttia esitetään korotettavaksi 0,05 prosenttiyksiköllä. Korotuksen jälkeen se olisi 0,50 prosenttia. Lisäksi yleishyödyllisille yhteisöille esitetään 0,25 prosentin kiinteistöveroa ja rakentamattomalle rakennuspaikalle 3,00 prosentin kiinteistöveroa.

Kaupungin ensi vuoden toimintamenot eivät kasva tämän vuoden tilinpäätösennusteeseen verrattuna. Konsernijohtaja Juha Yli-Rajala muistuttaa, että menojen kasvua on tulevinakin vuosina hillittävä voimakkaasti:

- Menojen kasvattamiseen ei ole luvassa suuria lukuja, koska verotulojen kasvu pysyy matalana.

Vuoden 2014 talousarviossa käyttötulojen ja -menojen erotuksena muodostuva toimintakate on 1 094,8 miljoonaa euroa negatiivinen. Toimintakate kertoo sen, paljonko menoista on katettava verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Talousarvioesityksessä vuosikate on 84,8 miljoonaa euroa positiivinen, ja vuosikate kattaa täysin poistot. Vuosikate ilmoittaa sen, paljonko kaupungin tulo-rahoituksesta jää investointeihin, lainanlyhennyksiin ja muihin pitkävaikutteisiin menojen kattamiseen.

Koko taloussuunnitelmakauden tavoitteena on tasapainottaa kaupungin talous jatkamalla toiminnan tehostamista ja tiukkaa menokuria. Taloussuunnitelmavuosien nettomenojen keskimääräinen vuotuinen kasvu on tarkoitus puristaa 1,9 prosenttiin.

Tampereen kaupungin henkilöstömenot ovat ensi vuonna 671,8 miljoonaa euroa. Henkilöstöstä valtaosa eli 72 prosenttia on hyvinvointipalveluissa, jonka henkilöstömenot ovat 481,8 miljoonaa euroa. Vuonna 2014 suunniteltu henkilöstömäärä on 14 065 henkilötyövuotta. Tavoitteena on vähentää 220 henkilötyövuotta ensi vuoden kuluessa hyödyntämällä eläköitymistä ja jättämällä täyttämättä vapautuvia tehtäviä.

Pormestari Ikonen mukaan byrokratiatalkoilla vapautetaan resursseja hallinnollisista tehtävistä palvelutehtäviin. Panostamalla työhyvinvointiin vähennetään sairauspoissaoloja ja parannetaan tuottavuutta.

- Kaupungin tulo-rahoitus ei riitä nykyisen tasoisten palveluiden säilyttämiseen ilman, että aktiivisesti kehitetään uusia toimintatapoja ja parannetaan tuottavuutta. Samaan aikaan on tärkeää huolehtia myös siitä, että kaupunki on vetovoimainen työnantaja ja kaupungin palvelukseen saadaan ammattitaitoista henkilöstöä, Ikonen muistuttaa.

Rantaväylän tunnelin rakentaminen vauhtiin

Tampere panostaa lähivuosina voimakkaasti tulevaisuutta turvaavien investointien toteuttamiseen.

- 175 miljoonan euron investointitaso on korkea, sillä vaikeidenkin aikojen keskellä on uskallettava rakentaa huomisen menestyvää kaupunkia. Investoinnit ovat tärkeitä niin kaupunkikehityksen kuin työllisyydenkin kannalta, sanoo pormestari Ikonen.

Tampereen työttömyys on edelleen huomattavasti muuta maata korkeampi: noin 16 prosenttia työvoimasta on työttömänä.

Talousarvioesityksen vuosikate kattaa investoinneista 49 prosenttia. Investointien rahoittamiseen Tampere ei tarvitse ensi vuonna lisää lainaa. Talousjohtaja Jukka Männikkö on kuitenkin huolissaan tulo-rahoituksen ja investointien välisestä suhteesta. Hän varoittaa velkaantumisen nopeasta vauhdista.

- Kun korkotaso kääntyy nousuun, kaupungin lainanhoitokustannukset nousevat. Tämän vuoksi velkaantuminen on huolestuttavaa, Männikkö huomauttaa.

Suurimpia investointeja ovat ensi vuonna talonrakennus- ja kaupunkiympäristön kehittämisen investoinnit sekä Rantaväylän tunnelin toteuttaminen. Talousarvioesityksessä talonrakennusinvestointeihin osoitetaan 49 miljoonaa euroa, kaupunkiympäristön kehittämiseen 34,9 miljoonaa euroa ja Rantaväylän tunnelin rakentamiseen 33,5 miljoonaa euroa.

Talonrakennusinvestoinneista noin 15 miljoonaa suunnataan varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen. Lisäksi varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen sisäilmaongelmien korjaamiseen osoitetaan 3 miljoonaa euroa.

Ensi vuonna valmistuvat Kalkunvuoren ja Niemenrannan päiväkodit ja Metsäniityn kohde käynnistyy. Myös Tampereen kansainvälisen koulun 20 miljoonan euron perusrakennus ja laajennus käynnistyy ensi vuonna Amurissa. Lisäksi aloitetaan Vehmaisten koulun ja päiväkodin rakentaminen.

Kulttuuri- ja vapaa-aika palveluiden talonrakennusinvestointeja tehdään ensi vuonna talousarvioesityksen mukaan 17 miljoonalla eurolla. Suurin hanke on Tampereen uintikeskuksen perusrakennus, johon on varattu 6,0 miljoonaa euroa. Näsilinnan perusrakennukseen on varattu 3,8 miljoonaa euroa.

Tampereen kaupungin talousarvio 2014 lukuina

Asukasluku 31.12.2014	222 100 henkilöä
Tuloveroprosentti	19,75
Talousarvion loppusumma	1,671 miljardia euroa
Toimintamenojen kasvu	00,0 prosenttia
Vuosikate	84,8 miljoonaa euroa
Tulos	0
Investoinnit yhteensä	175 miljoonaa euroa
Lainamäärä vähenee/asukas	61,0 euroa
Lainaa euroa/asukas	1677 euroa

» [Talousarvio 2014](#)

Lisätietoja:

Pormestari

Anna-Kaisa Ikonen

p. 040 800 4362

Konsernijohtaja

Juha Yli-Rajala

p. 040 743 6356 tai etunimi.sukunimi@tampere.fi

Talousjohtaja

Jukka Männikkö

p. 050 576 7539 tai etunimi.sukunimi@tampere.fi

Teksti: Raija Lindell

Kaupunginjohtajan talousarvioesitys vuodelle 2014

Talouden tasapainottamista jatketaan tuottavuutta kehittämällä sekä tulopohjaa vahvistamalla

Vantaan talous pysyy tiukkana lähivuodet muun kuntasektorin tavoin. Palvelujen saatavuus varmistetaan talouden tasapainottamis- ja velkaohjelmaa toteuttamalla, toimintatapoja kehittämällä ja tuottavuutta parantamalla. Kaupungin tulopohjaa vahvistetaan mm. uudistetun maapolitiikan avulla. Vuodelle 2014 ei esitetä tarkistuksia kunnallis- eikä kiinteistöveroprosentteihin.

Talouden matalasuhdanne vaikuttaa kaupungin verotulokertymään, ja samaan aikaan palvelutarpeen kasvusta ja kaupungin velvoitteiden lisääntymisestä huolimatta valtionosuustulot laskevat. Haasteet ovat suuret myös muilla kaupungeilla ja koko kuntasektorilla.

- Näen, että Vantaalla metropolialueen lentokenttäkaupunkina on kaikki edellytykset menestyä, kun suuret liikenneinvestointimme kasvattavat kaupungin vetovoimaa entisestään ja tuovat lisää yritystoimintaa, työpaikkoja, asukkaita ja verotuloja Vantaalle, arvioi kaupunginjohtaja Kari Nenonen.

- Vantaa lähti kuntakentän etujoukoissa tasapainottamaan talouttaan jo alkuvuodesta 2012. Vantaa on kuntakentässä tunnettu siitä, että kehitämme toimintaamme rohkeasti ja ennakkoluulottomasti, Nenonen jatkaa.

Strategiansa mukaisesti kaupunki on vuonna 2013 aloittanut uusien maapoliittisten linjausten toimeenpanon ja parhaillaan valmistellaan kaupungille elinvoimaohjelmaa. Vuoden 2014 aikana Vantaalla valmistaudutaan heinäkuussa 2015 käynnistyviin Kehäradan liikennöintiin ja Kivistön Asuntomessuihin.

Verotulonäkymät heikentyneet vuoden 2013 aikana

Kaupungin toimintatulot (ilman liikelaitoksia ja rahastoja) ovat vuoden 2014 talousarviossa 303,4 milj. euroa. Toimintatulot laskevat vuoteen 2013 nähden kertaluonteisten myyntivoittojen poistumisesta johtuen. Kaupungin toimintamenot nousevat vuoden 2014 talousarviossa 1 338 milj. euroon eli 2,7 prosenttia vuoden 2013 käyttösuunnitelmaan nähden ja 1,4 prosenttia vuoden 2013 tilinpäätösennusteeseen nähden. Suurimmat toimintakulujen kasvupaineet kohdistuvat erikoissairaanhoidon, toimeentulotukeen, lastensuojeluun, vanhusten palveluihin sekä lähivuosiin myös joukkoliikenteeseen.

Kaupungin verotulojen ennakoidaan valtakunnallisiin ennusteisiin perustuen kasvavan vuonna 2014 noin 2,7 prosentilla. Vuoden 2013 verotulojen vertailutasoa nostavat kertaluonteiset lähes 20 milj. euron verotilitykset. Valtion päättämät muutokset kiinteistöverotukseen nostavat kaupungin kiinteistöverotuloja vuodesta 2014 lähtien.

Kaupungin arvioidaan saavan valtionosuuksia yhteensä noin 137 milj. euroa vuonna 2014. Vuosina 2012- 2014 toteutetut valtionosuusleikkaukset vähentävät Vantaan saamia valtionosuustuloja vuonna 2014 jo 42,5 milj. eurolla eli enemmän kuin yhden kunnallisveroprosentin tuoton verran.

Talousarvion mukaan koko verorahoituksen (verotulot ja valtionosuudet yhteensä) ennakoidaan kasvavan vuonna 2014 vain 1,6 prosentilla, mikä tarkoittaa vuoden 2014 vuosikate-ennusteen laskemista selvästi edellisvuosien tasosta ja tilikauden tuloksen muodostumista -42,5 milj. euroa alijäämäiseksi.

Suurten liikenneinvestointien päätyminen lähestyy

Vuonna 2014 kaupungin omat bruttoinvestoinnit on sopeutettu vajaan 100 milj. euron tasolle. Omien investointiensä lisäksi kaupunki rahoittaa yhteistyösopimusten mukaisesti vuonna 2014 Kehäradan rakentamista 52,5 milj. eurolla ja Kehä III:n 2. vaiheen perusparannusta 18,2 milj. eurolla.

Vuonna 2014 aloitettavia uudisrakennuskohteita ovat mm. Aurinkokiven palvelukeskus ja Itä-Hakkilan uusi päiväkot. Suurimpia alkavia peruskorjauskohteita ovat Katriinan sairaalan B-osan peruskorjaus, Korson vanhustenkeskus sekä Vantaankosken paloasema. Päiväkoteihin tehdään vuonna 2014 alkavia kohdennettuja osittaisia peruskorjauksia ja Martinlaakson radan vanhojen asematilojen peruskorjauksia jatketaan Kehärata-hankkeeseen liittyen.

Vantaan investointitaso on ollut viime vuodet poikkeuksellisen korkea Kehäradan ja Kehä III:n investoinneista johtuen. Vuoden 2014 kokonaisinvestointitaso tulee olemaan vielä vuoden 2013 tasolla, mutta tämän jälkeen investointitaso laskee Kehäradan valmistuessa. Raskas investointivuosi ja verorahoituksen heikot kasvunäkymät tarkoittavat talousarvion valmistelutilanteen tiedoin jopa 140 milj. euron nettolainanottoa vuonna 2014 (nettolainanotto tarkentuu vuoden aikana toteutuneen talouskehityksen mukaan).

Vuoden 2014 aikana Vantaalla jatketaan talouden tasapainottamista aiempien linjausten mukaisesti ja arvioidaan kaupungin tulevien vuosien tulorahoituskyvyn kehittymistä suhteessa kaupungin omiin tulevien vuosien investointitarpeisiin.

Lisätietoja antavat

kaupunginjohtaja Kari Nenonen, p. (09) 839 22101

talousjohtaja Patrik Marjamaa, p. (09) 839 2854

Kaupunginjohtaja julkisti talousarvioesityksen vuodelle 2014 Oulu muuttaa toimintatapojaan palvelukseen kuntalaisiaan uudessa toimintaympäristössä

http://www.ouka.fi/oulu/paatoksenteko-ja-hallinto/ajankohtaista/-/asset_publisher/1LKs/content/kaupunginjohtaja-julkisti-talousarvioesityksen-vuodelle-2014/52058?redirect=http%3A%2F%2Fwww.ouka.fi%2Foulu%2Fpaatoksenteko-ja-hallinto%2Fajankohtaista%2F

Uusi Oulu aloitti toimintansa vuoden alusta. Yhdistyminen antaa hyvän perustan uudistaa toimintoja ja toimintatapoja. Tekninen liitos on toteutettu, mutta palvelurakennemuutos on vielä kesken. Tarvitaan siis toiminnallisia ja rakenteellisia uudistuksia, joita talousarvio sisältää.

Valtuustosopimus määrittelee kaupungin talouskehykset

Valtuustoryhmät tekivät sopimuksen valtuustokaudelle 2013 – 2016. Valtuustosopimuksessa on määritelty kaupungin talouskehykset, jotka ovat pohjana talousarvion laadinnassa.

Valtuustosopimus sisältää numeeriset tavoitteet: vuosikate 70 miljoonaa euroa (2014), investointikatto 380 miljoonaa euroa (2014-2016) ja lainakanta enintään 718 miljoonaa euroa (2014-2016). Lainakannan kasvu johtaa korkomenojen voimakkaaseen kasvuun. Vuonna 2016 korkomenot ylittävät jo 20 miljoonaa, mikä vastaa noin 500 työntekijän palkkauskustannuksia.

Valtuustosopimuksen mukainen tuloveroprosentin nosto 0,75 prosenttiyksiköllä ja Palvelumalli 2020 -linjaukset ja aikataulutukset eivät kuitenkaan ole enää riittäviä toimenpiteitä talouden tasapainottamiseksi.

Vuosien 2015 ja 2016 valtuustosopimuksen vuosikatetavoitteista jäädään noin 20 miljoonaa euroa. Tavoitteeseen pääseminen edellyttää, että tulevan vuoden aikana valmistellaan edelleen uusia palvelutuotannon tuottavuutta vahvistavia uudistuksia.

Henkilöstömenojen säästötavoitteessa pyrkimyksenä saada ratkaisu, jolla ei ole vaikutusta palvelutuotantoon

Talousarviossa esitetty vuoden 2014 vuosikatteen toteutuminen edellyttää talousarviossa esitettyjen toimenpiteiden lisäksi henkilöstömenojen 9 miljoonan kertaluonteisen säästötavoitteen toteutumista.

Tulevan vuoden 2014 säästötavoitteen toteuttamiskeinoista neuvotellaan henkilöstöä edustavien pääsopijajärjestöjen kanssa. Pyrkimyksenä on ensisijaisesti saada aikaan ratkaisu, jolla ei ole vaikutusta palvelutuotantoon.

Pitempiaikaisina ratkaisuuina henkilöstöön kohdistuvien säästötavoitteiden osalta ovat eläköitymisen hyödyntäminen ja tehtävien ja toimintatapojen uudelleenjärjestelyt sekä tilapäisen henkilökunnan määrän vähentäminen. Tavoitteena on 500 henkilötyövuoden vähentäminen suunnittelukaudella. Säästönä tämä merkitsee n. 20 miljoonaa euroa. Oulun kaupungilla on n. 12.000 työntekijää, joista vakinaisia 9.300 ja tilapäisiä 2.700. Arvioitu poistuma on noin 1.680 henkilöä. Henkilöstön palvelussuhdeturva voimassa vuoden 2017 loppuun. Yhteistyös-

sä henkilöstön kanssa lakisääteiset palvelut huomioonottaen, tavoite on haasteellinen, mutta mahdollinen toteuttaa. Vähentämisestä tehdään palvelualueittain erillinen suunnitelma.

Oulu panostaa työllisyyden hoitoon

Kuntien vastuu työllisyyden hoidosta on lisääntynyt. Työttömyyden hoidon palvelut keskitetään konsernipalveluihin. Oulu panostaa työllisyyden hoitoon suhteellisesti eniten suurista kaupungeista, nettomenojen ollessa n. 23 miljoonaa euroa.

Vaiheittain kohti uutta johtamisjärjestelmää

Valtuustosopimuksen mukaan tilaaja-tuottaja -mallista siirrytään uuteen johtamisjärjestelmään. Organisaatorakenteen osalta on tarpeen edetä valtuustosopimuksessa määriteltyä nopeammassa aikataulussa.

Organisaatiomuutoksen ensimmäisessä vaiheessa hyvinvointipalveluiden järjestäjän ja tuottajan toiminta ja resurssit siirretään samaan organisaatioon hyvinvointilautakunnan alaisuuteen. Järjestäjän ja tuottajan ylimmän johdon sekä asiantuntija- ja tukipalvelujen yhdistäminen toteutetaan vuoden 2014 alusta, viimeistään 1.3.2014 alkaen.

Palvelumalli 2020 mukaisen hyvinvointikeskustoimintamallin ja sen edellyttämän uuden johtamismallin pilotointi aloitetaan Kiimingin hyvinvointikeskuksessa 1.3.2014 ja Kontinkankaan hyvinvointikeskuksessa loppuvuonna 2014 peruskorjauksen valmistuttua.

Nuorisotakuu toteutuu

Sivistys- ja kulttuuripalvelut vastaavat nuorisotakuun toteutumisesta tarjoamalla jokaiselle peruskoulun päättäneelle jatkokoulutuspaikan. Tilojen käyttöä tehostetaan kaikissa palveluissa palvelumallilinjausten mukaisesti. Palveluita järjestetään yhdessä yksityisen ja kolmannen sektorin kumppanuudella, mm. päivähoidossa yksityisen hoidon osuus hoitopaikoista kasvaa asteittain 30-35 prosenttiin.

Investoinnit

Kaikki uudet kaupungin talonrakennusinvestoinnit siirretään myöhempinä vuosina toteutettaviksi.

Joukkoliikenne

Joukkoliikenne tulee kaupungin järjestettäväksi ensi kesänä (7/2014). Joukkoliikenteen toimintakate sisältää Citybussiliikenteen.

Hintojen muutokset

Veden ja jätteenkäsittelyn maksuja korotetaan viisi prosenttia. Kaukolämmön maksuja korotetaan yhdeksän prosenttia. Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelujen maksuja korotetaan kymmenellä prosentilla.

Liikelaitoksia yhtiöitetään kuntalain mukaisesti

Oulun Satama ja Nallikari liikelaitokset yhtiöitetään vuoden 2014 alusta ja Oulun Energia liikelaitos vuoden 2015 alusta.

Oulun Teknisen liikelaitoksen ja Oulun Serviisin osalta hyödynnetään omistajapoliittisten linjausten mukaisesti eläkepoistuma täysimääräisesti suunnittelukauden aikana. Eläkepoistuman hyödyntäminen edellyttää yhtäaikaista toimintatapojen kehittämistä sekä toimipiste- ja keittiöverkon tarkastelua sekä oman tuotannon osuuden vaiheittaista vähentämistä.

Kuntarakenneselvityksiä jatketaan

Toteutuessaan hallituksen kuntauudistus muuttaa nykyiset kunta- ja palvelurakenteet.

Jo tehdyt päätökset vähentävät kuntien valtionosuuksia ensi vuonna 1,3 miljardia euroa eli 16 prosenttia. Ensi vuoden valtionosuudet ovat vuoden 1990 tasolla. Tänä aikana kuntien tehtävien lukumäärä on kaksinkertaistunut.

Samaan aikaan tapahtuva rakennemuutos ja kuntaliitos ovat mahdollisuus Oululle ja koko Pohjois-Suomelle uudistua. Vapautuvan teknologiaosaamisen yhdistäminen eri toimialoille mm. uudistuviin hyvinvointi ja energiapalveluihin antaa uusia liiketoiminta-mahdollisuuksia Oulun seudulle.

Rakennemuutoksessa onnistuminen ja sen myötä työllisyyden paraneminen, on Oulun kuntatalouden ja kuntapalveluiden perusta. Nuori ikärakenne on meidän vahvuutemme ja kansainvälisyys on meidän mahdollisuutemme, jota meidän tulee määrätietoisesti vahvistaa.

Aineistot: www.ouka.fi/talous

Lisätiedot:

Kaupunginjohtaja Matti Pennanen

Turun kaupunginjohtaja Aleks Randell:

Turku jatkaa uudistamistoimia talouden tasapainottamiseksi

<http://www.turku.fi/public/default.aspx?contentid=472849&nodeid=19096>

Turun kaupunki tasapainottaa talouttaan lähivuosina voimakkailla uudistamistoimilla mutta odottaa myös valtiolta vahvoja tekoja kuntien talouden helpottamiseksi. Haastavan suhdannetilanteen ja verotulojen heikon kasvun takia Turun kaupunginjohtaja Aleks Randellin vuoden 2014 talousarvioesitys on laadittu alijäämäiseksi ja kunnallisveroon esitetään 0,75 prosentin korotusta. Toteutuessaan Turun uudeksi veroprosentiksi tulisi 19,50. Turun tavoitteena on tasapainottaa talous suunnitelmakauden aikana eli vuoteen 2016 mennessä. Talousarvioesitykseen sisältyykin kaupunginjohtajan esitys kesäkuussa 2013 hyväksytyin uudistamisohjelmatyön jatkamisesta.

Jo käynnissä olevassa uudistamisohjelmassa on kaikkiaan 128 eri toimenpidettä, jotka koskevat eri toimialoja tai koko kaupunkia. Toimenpiteen pohjautuvat sekä laadittuun palveluanalyysiin että tuottoanalyysiin.

Uudistamisohjelman toisella kierroksella tavoitellaan vähintään 16 miljoonan euron menojen vähennyksiä tai tulojen lisäyksiä vuodelle 2015 ja 38 miljoonan euron vuodelle 2016 kaupungin talouden saattamiseksi tasapainoon. Tarvittavat päätökset on tarkoitus viedä valtuustoon ensi keväänä, samoin kuin vuoden 2015 suunnittelulukuihin tarvittavat muutokset.

Hyvinvointitoimialan menot kasvavat liian nopeasti

Turun eri lauta- ja johtokunnat ovat sosiaali- ja terveyslautakuntaa lukuun ottamatta tehneet ensi vuoden talousarvioesityksensä valtuuston keväällä antamiin suunnittelulukuihin. Kaupunginjohtaja **Alexi Randell** onkin muuttanut ainoastaan hyvinvointitoimialan esitystä. Siihen on tehty varovainen 1,5 miljoonan euron yleiskevennys.

Kaupunginjohtajan esityksessä toimintakate kasvaa noin 29 miljoonaa euroa (3,1 %). Tämä on seurausta erityisesti hyvinvointitoimialan toimintakatteen kasvusta, joka kasvaa 27 miljoonaa euroa (4,7 %). Muiden toimialojen kasvu on noin 2,5 miljoonaa euroa (0,7 %).

Kaupunginjohtaja Randell on tyytyväinen toimialoilla tehtyyn talousarvion valmisteluun ja uudistamistyöhön, ja antaa tunnustusta koko kaupunkiorganisaatiolle.

– Paikalleen jääminen vallitsevassa taloustilanteessa ei kuitenkaan ole vaihtoehtojen joukossa. Meidän on entistä määrätietoisemmin jatkettava uudistustoimia talouden saamiseksi kestäväälle uralle. Tämä koskee erityisesti hyvinvointitoimialaan ja erikoissairaanhoidoa, joiden menokasvu on liian suurta tulojen kasvuun nähden, kaupunginjohtaja Randell painottaa.

Valtion löydettävä keinot velvoitteiden keventämiseksi

Maaailman ja Suomen yleisellä suhdannetilanteella ja valtion toimenpiteillä on ollut huomattava vaikutus Turun talouden suunnitteluun ja laadintaan. Vuotta 2014 määrittävät isot valtakunnalliset hankkeet, kuten maan hallituksen rakennepoliittisen ohjelman toimeenpano, kun-

ta- ja soteuudistus, kuntalain kokonaisuudistus, valtionosuusuudistus ja kuntien tehtävien arviointi.

– Tässä tilanteessa on päästävä valtion tasolla eteenpäin, jos kuntatalous halutaan saada tasapainoon. Ei ole myöskään nähtävissä että edes suhdannetilanteen mahdollisesti parantuessa verotulojen kasvu mahdollistaisi kuntien nykyisen kaltaisen menokasvun. Näen välttämättömänä, että valtio osaltaan löytää tarvittavat keinot kuntien velvoitteiden keventämiseksi, Randedell sanoo.

Turun kunnallisveroon esitetään korotusta, koska valtion toimenpiteistä seuraavat velvoitteiden lisäykset ja valtionosuuksien vähennykset ovat merkittävästi suurempia kuin kaupungin veropohjan oma kehitys tässä suhdannetilanteessa.

Lähi vuosina verotulot ja valtionosuudet yhteensä kasvavat hitaammin kuin menot ja toimintaa uudistamalla ei päästä riittävän nopeaan menojen kasvun hidastamiseen. Vuonna 2014 Turun saamiin valtionosuuksiin on odotettavissa 12,1 miljoonan euron lisäleikkaus.

Kuntien saamia valtionosuuksia on karsittu kovalla kädellä viime vuosien aikana. Vuonna 2012 Turun valtionosuudet laskivat 21,3 miljoonaa euroa ja vuonna 2013 leikattiin lisää 4,2 miljoonaa euroa. Kun tähän lisätään odotettavissa oleva leikkaus vuonna 2014, on Turku menettänyt valtionosuuksia kumulatiivisesti laskien jo 84,5 miljoonaa euroa vuodesta 2012 lähtien.

Myös erityisesti hyvinvointitoimialan ja erikoissairaanhoidosta vastaavan Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin menojen kasvu vaatii kaupunkia sopeuttamaan toimintaansa ensi vuonna vielä ennakoitua tiukemmin.

Turun kaupunki tukee sairaanhoitopiirin vakauttamisohjelman toimeenpanoa ja edellyttää että piirin johto ja hallitus kykenevät hillitsemään menojen kasvua ja että kytköstä kuntien ohjaukseen vahvistetaan, jotta toiminnan tehokkuus paranee.

Tulevaisuuteen panostetaan investointeja jatkamalla

Kaupunginjohtajan talousarvioesityksen menojen loppusumma on 1,5 miljardia euroa. Turun toimintakate on 980 miljoonaa euroa ja verotuloarvio 711 miljoonaa euroa. Vuosikate on 31,3 miljoonaa euroa ja se on noin 55 % poistoista. Lisävelkaa kertyy ensi vuonna noin 65 miljoonaa euroa. Kaupunkilaista kohden Turulla on velkaa 3 183 euroa. Kuuden suurimman kaupungin keskiarvo on noin 3 000 euroa.

Talousarvioesitys on 11 miljoonaa alijäämäinen. Kaupunki investoi silti edelleen vahvasti kehityksen ja kasvun ylläpitämiseksi. Investointimenot ovat yhteensä 102 miljoonaa euroa, josta tilainvestointeja on 25 miljoonaa euroa, muita infrainvestointeja 44 miljoonaa euroa ja muita investointeja 34 miljoonaa euroa.

Investointeja on aiempaa voimakkaammin priorisoitu ja osa suunnittelukauden isommista investointikohteista, kuten Hirvensalon uusi koulukeskus ja kaupunginteatterin peruskorjaus esitetään toteutettavaksi perustettavan kiinteistöyhtiön toimesta ja ne näkyvät konserni-investointien kasvuna.

Kaupunki etsii lisäksi uusia malleja investointien toteuttamiseksi ja rahoittamiseksi. Suunnittelukauden investointien rahoittamiseksi on lisäksi aikaansaatava aiemmin päätetyn mukaiset omaisuuden luovutustuotot vuosille 2014 ja 2015.

Kaupunginjohtajan talousarvioesityksessä ei esitetä yksittäisiä myyntikohteita, vaan ne tuodaan kaupunginvaltuuston päätettäväksi erikseen ensi kevään aikana.

Jyväskylän kaupunginjohtaja Markku Anderssonin talousarvioesitys vuodelle 2014

Valtuustokauden mittainen talouden tasapainotusohjelma, vuonna 2014 käyttömeneihin toimenpiteitä 15,7 miljoonaa

Tiedote viestimille 21.10.2013

Kaupunginjohtajan vuoden 2014 talousarvioesitykseen sisältyy valtuustokauden mittainen talouden tasapainotusohjelma, jonka mukaan talouden tasapaino saavutetaan vuonna 2016 siten, että vuosikate vastaa poistoja eikä lainakanta enää lisäännä.

Taloutta tasapainotetaan vuosina 2014–2016 palveluverkkoa koskevilla päätöksillä, tarkistamalla ja tiivistämällä organisaatiota ja johtamista, supistamalla hallintoa sekä tehostamalla omaa toimintaa ja hyödyntämällä ostopalveluja. Vuoteen 2016 mennessä jätetään täyttämättä 400-450 eri syistä vapautuvaa tehtävää.

Jyväskylän asukasmäärä kasvaa

Jyväskylän väkiluku kasvoi voimakkaasti vuosina 2001–2012. Kaupungin kasvu on 2000-luvulla ollut määrällisesti suurten kaupunkien kuudenneksi nopeinta ja näyttää myös jatkuvan samanlaisena. Elokuun 2013 lopussa jyväskyläläisiä oli 427 enemmän kuin vuoden alussa, väkilukujen kehitys oli myönteinen myös muissa ympäristökunnissa. 31.12.2014 Jyväskylän väkiluvun on arvioitu olevan 136 169.

Asukasmäärän kasvun rinnalla väestörakenteella on suuri merkitys niin palvelujen kysynnän kuin kaupungin taloudenkin kannalta. Lasten ja iäkkäiden määrän suhde työikäisiin on Jyväskylässä suurten kaupunkien keskitasoa. Taloudellisella huoltosuhteella (työlliset per muu väestö) verrattuna useat suuret kaupungit ovat Jyväskylää edullisemmassa asemassa. Jyväskylän opiskelijoiden ja työttömien suuri määrä pienentää keskituloja.

Toisaalta on huomattava, että työllisten määrä on kehittynyt 2000-luvulla Jyväskylässä suhteellisesti nopeammin kuin vertailukaupungeissa, ja taloudellinenkin huoltosuhte on pääkaupunkiseudun ulkopuolisten vertailukaupunkien keskitasoa.

Jyväskylän asukasmäärä lisääntyi vuosina 2001–2012 yhteensä 16 963 henkilöllä eli 14,6 prosenttia. Päivähoitoikäisten mää lisääntyi 1 583 henkilöllä vuosina 2001–2012 (16,6 %), ja määrä kasvaa myös jatkossa. Alakouluikäiset vähenivät ko. jaksolla 529 henkilöllä eli 6,2 prosenttia. Kuluvalla vuosikymmenellä tämänkin ikäluokan koko kasvaa, mikäli Tilastokeskuksen ennuste toteutuu.

Vuoden 2012 lopulla 65–74-vuotiaita oli 11 744 eli 3 491 enemmän kuin kymmenen vuotta aiemmin ja arvion mukaan heitä on vuonna 2020 n. 3 700 enemmän kuin nyt. Yli 75-vuotiaiden määrä kasvaa nykyisestä lähes 9000 henkilöstä reilulla kahdella tuhannella vuoteen 2020 mennessä. Vuonna 2020 jyväskyläläisiä on arvioitu olevan noin 142 800.

Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston mukaan Jyväskylässä oli vuoden 2013 elokuun lopussa 9 833 työtöntä. Jyväskylän työttömien määrä kasvoi vuoden takaisesta 14,7 %. Työttömyysaste oli elokuussa 14,9 %. Vastaava luku edellisvuoden elokuussa oli 13,2 %.

Elokuun 2013 lopussa Jyväskylässä oli 2 928 pitkäaikaistyötöntä, joka oli 16,7 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Nuoria (alle 25-v.) oli Jyväskylässä työttömänä elokuussa 1 792 henkilöä, 22 % enemmän kuin vuotta aiemmin.

Jyväskylän väestötiheys (114 asukasta per neliökilometri) on kymmenen suurimman kaupungin neljänneksi pienin Kouvolan, Kuopion ja Oulun jälkeen. Vanhan Jyväskylän väestötiheys on hyvin korkea, mutta palvelurakenteen kannalta on merkittävää, että noin 10 000 jyvaskyläläistä asuu haja-asutusalueilla.

Käyttötalouden menojen kasvu 0,2 %, säästöjä 15,7 miljoonaa

Käyttötalouden menot kasvavat vuonna 2014 vuoden 2013 muutetun talousarvion tasosta 0,2 % eli 1,2 miljoonaa euroa. Liikelaitokset mukaan lukien menojen kasvu on 1,4 miljoonaa euroa.

Käyttötalouden tulojen muutos vuoden 2013 muutettuun talousarvioon verrattuna on 1,0 miljoonaa euroa eli 0,7 %. Liikelaitokset mukaan lukien kasvu on 2,6 miljoonaa euroa eli 0,9 %. Suurimmat tuloihin kohdistuvat muutokset ovat valtionosuuskompensaation loppuminen, jonka seurauksena konsernihallinto ja kilpailukyky –palvelukokonaisuuden toimintatulot laskevat 3,6 miljoonalla eurolla sekä joukkoliikenteen järjestämisvastuun siirtyminen kaupungille, jonka arvioidaan lisäävän kaupunkirakennepalveluiden toimintatuloja noin 5,8 miljoonaa euroa.

Käyttötalouden nettomenot eli toimintakate kasvaa talousarvion mukaan 0,2 miljoonaa euroa eli 0,0 % ja liikelaitokset mukaan lukien toimintakate supistuu 1,2 miljoonaa euroa eli 0,2 %.

Käyttötalouden menoihin on kohdistettu 15,7 miljoonan euron tasapainottamistoimenpiteet vuoden 2013 toiminnan tasosta, joilla menokasvua saadaan hillittyä ja taloutta tasapainotettua.

Tasapainottamistoimenpiteistä huolimatta kuntalaisten peruspalveluiden saatavuus turvataan. Pääsy terveydenhuollon palveluihin järjestetään hoitotakuun edellyttämässä ajassa. Jyväskylä pystyy takaamaan hoitopaikan kaikille päivähoitopaikkaa tarvitseville lapsille ja yli 75-vuotiaiden kasvavaan palvelutarpeeseen vastataan. Perusopetuksen luokkakoot pysyvät edelleen kohtuullisen kokoisina ja koulujen uudisrakentaminen ja peruskorjaukset etenevät suunnitellusti. Omaishoitajille maksettava tukisumma kasvaa edellisestä vuodesta 0,9 miljoonaa euroa, nuorten taidetyöpajan toiminta vakinaistetaan, englanninkielinen perusopetus jatkuu ja Huhtasuon monialainen hyvinvointihanke etenee. Myös palvelukiinteistöjen monikäyttöisyyttä lisätään.

Talousarviossa on otettu huomioon kaupunginvaltuuston 30.9.2013 hyväksymien palvelulinjausten mukaiset palvelujen kehittämisperiaatteet sekä eri palveluja koskevat yksityiskohtaisemmat linjaukset.

Yhteenveto vuodelle 2014 tehtävistä säästöistä palvelukokonaisuuksittain

Konsernihallinto ja kilpailukyky -palvelukokonaisuudessa toimintakuluihin kohdistuvia säästötoimenpiteitä vuoden 2013 tasosta tehdään 1,2 miljoonaa euroa (3,4 %). Keskeisin toimenpide on hallinnon eläkepoistuman hyödyntäminen täysimääräisesti siten, että seitsemän poistuvan henkilön tehtävät hoidetaan sisäisin järjestelyin. Henkilöstöpoistuman hyödyntämisestä on arvioitu tulevan noin 0,35 miljoonan euron säästö vuodelle 2014. Jykes Oy:n perus-

rahoitusta leikataan 0,2 miljoonaa euroa ja tämän lisäksi yhteisöverotuottojen alentumisen johdosta 0,15 miljoonaa euroa. Tämän lisäksi vuodelle 2014 on tehty menoleikkauksia avustuksista ja hallinnon toimintorahoista noin 0,6 miljoonaa euroa.

Sosiaali- ja terveystalouden palvelukokonaisuudessa toimintakuluihin kohdistuvia säästötoimenpiteitä vuoden 2013 tasosta tehdään 6,1 miljoonaa euroa (1,9 %). Terveystalouteen kohdennettuina säästöinä toteutetaan kaikkia palveluita koskeva palveluverkon tehostaminen, jonka kautta saavutetaan 1,65 miljoonan euron säästö. Tehostaminen toteutetaan henkilöstö- ja eläkepoistumaa hyödyntämällä, jolloin avoimena olevia virkoja ja toimia jätetään täyttämättä. Lisäksi avohoidon toimintoja keskitetään monipalvelupisteisiin, jolloin tilan tarve vähenee. Lääkinnällisen kuntoutuksen/apuvälineiden käyttöä rajoitetaan sekä hoitotarvikkeiden kriteereitä tiukennetaan, tästä syntyvä säästö on 0,4 miljoonaa euroa. Suun terveydenhuollon palvelusetelitoimintaa vähennetään vuoden 2013 tasosta 0,3 miljoonalla eurolla. Erikoissairaanhoidon palvelujen osalta kaupungin talousarvio vuodelle 2014 on sairaanhoitopiirin tarjouksen mukainen.

Lastensuojelussa lisätään perheiden kuntoutuspalveluita. Oman toiminnan osuutta lisätään perhetyössä ja elokuussa 2014 valmistuvalla Palokan nuorisokodin laajennuksella. Toiminnallinen muutos säästää ostopalveluista 0,1 miljoonaa euroa. Lapsiperheiden tilapäisen kotipalvelun menoja vähennetään 0,15 miljoonaa euroa kriteereitä tarkentamalla. Toimeentulotukimenojen kasvua pyritään rajaamaan aktivointia lisäämällä.

Vanhus- ja vammaispalveluiden palvelukokonaisuudessa toimintakuluihin kohdistuvia säästötoimenpiteitä vuoden 2013 tasosta tehdään 2,7 miljoonaa euroa (2,3 %). Vuoden 2013 aikana tehdyt toimenpiteet, kuten kotihoidon kahden alueen kilpailutus ja oman toiminnan tehostamistoimet, vaikuttavat koko vuodelle 2014 toimintakuluja alentavasti. Kinkomaan päärakennuksesta osasto 6 toiminta laitoshoitona (51 paikkaa) lakkasi lokakuussa 2013 ja muuttui palveluasumiseksi. Uuden ryhmäkoti Hannalan tilat mahdollistivat myös Keljon B-talon yhteydessä olevan ryhmäkoti Purolan muuttamisen ko. kiinteistöön. Kustannussäästöä saadaan, kun toiminnot yhdistyvät ja asukkaat maksavat itse mm. vuokran, hoitotarvikkeet ja lääkkeet. Vuoden 2013 aikana toteutetuilla tilamuutoksilla saadaan vähennettyä palvelukokonaisuudesta noin 2 000 m² tiloja.

Kahden ympärivuorokautisen toimintayksikön palvelut kilpailutetaan ja palvelut tuotetaan palvelusetelillä. Jokivarren kahden ryhmäkodin (36 asukasta) toiminta muutetaan pitkäaikashoidosta palveluasumiseksi vuoden 2014 alusta alkaen. Säästöä saadaan, kun asiakkaat maksavat vuokran, lääkkeet ja hoitotarvikkeet. Yhden ympärivuorokautisen yksikön toiminta loppuu ja asiakkaat siirtyvät muille palveluasumisessa vapautuville paikoille tai palvelusetelien piiriin. Henkilöstömäärä vähenee samoin kuin välivuokratut tilat.

Kasvun ja oppimisen palvelukokonaisuudessa toimintakuluihin kohdistuvia säästötoimenpiteitä vuoden 2013 tasosta tehdään 2,7 miljoonaa euroa (2,3 %). Perusopetuspalveluiden keskeisimpiä säästötoimenpiteitä ovat Hurrin koulun ja Vespuolen koulun sulkemiset, jotka säästävät vuonna 2014 noin 0,45 miljoonaa euroa. Koulunkäyntiohjaajia vähennetään 5 henkilövuotta ja muuta eläkepoistumaa hyödynnetään. Edellä mainittujen lisäksi vahtimestari- ja palvelut järjestetään uudelleen ja ostopalveluista luovutaan, kehitysvammaisten lisäopetus ja elämäntaitoyksikkö lakkautetaan 1.8.2014 alkaen, koulukuljetusraja nostetaan viiteen kilometriin 1-2 luokilla, koulujen käytössä olevia hankintamäärärahoja vähennetään 10 % ja nuorisopalvelujen avustuksia leikataan 5 %.

Varhaiskasvatuspalveluissa palvelutasoa heikennetään luopumalla lasten kotihoidon tuen kuntalisästä (0,65 miljoonaa euroa ja omien lasten hoidon palvelurahaa pienennetään 100 eurolla kuukaudessa (0,2 miljoonaa euroa). Kunnallisten perhepäivähoitajien määrä vähenee eläkepoistuman myötä ja kaupungin päiväkotien toimintaa tehostetaan ja elokuun 2014 alusta alkaen lakkautetaan palveluverkkoratkaisuihin liittyen kolmen pienen päiväkotiyksikön toiminta.

Kulttuuri- ja liikuntapalveluiden palvelukokonaisuudessa toimintakuluihin kohdistuvia säästötoimenpiteitä vuoden 2013 tasosta tehdään 0,7 miljoonaa euroa (1,4 %). Keskeisimpiä toimenpiteitä ovat Kuokkalan ja Kypärämäen pienkirjastojen sekä Halssilan lähikirjaston lakkauttaminen, Tikkakosken uimahallin sulkeminen ja alle 18-vuotiaiden liikuntapaikkojen maksuttomuudesta luopuminen. Näillä toimenpiteillä savutetaan noin 0,3 miljoonan euron säästöt. Lisäksi kansalaistoiminnan avustuksia leikataan 10 prosenttia ja henkilöstöpoistumaa etenkin hallinnollisissa tehtävissä hyödynnetään.

Kaupunkirakennepalveluiden palvelukokonaisuudessa toimintakuluihin kohdistuvia säästötoimenpiteitä vuoden 2013 tasosta tehdään 1,9 miljoonaa euroa (3,2 %). Kuntalaisille säästötoimet näkyvät selkeimmin liikenne- ja viheralueiden vastuualueen palveluiden karsinnassa. Jalkakäytävien talvikunnossapito siirretään kiinteistöjen vastuulle (0,4 miljoonaa euroa), yksityistieavustuksista luovutaan (0,34 miljoonaa euroa), viherpalveluverkkoa supistetaan (0,17 miljoonaa euroa) ja pienempiä säästöjä saadaan mm. ajoratamerkintöjä vähentämällä sekä palveluostoja leikkaamalla. Alueurakoiden nopeutettu kilpailutus tuonee noin 0,4 miljoonan euron säästöt. Maankäytön merkittävästi leikatut palveluostot hidastavat kaavoitusta ja rakennusten purkukustannusten leikkaaminen näkyy kaupunkikuvassa ränsistyneinä kiinteistöinä. Muita säästöjä toteutetaan mm. Asuntomessujen järjestelyissä, Kankaan kehittämisessä ja kauttaaltaan esimerkiksi rakentamisen ja ympäristön vastuualueella.

Lisäksi talousarvioon tehdyillä teknisillä muutoksilla on varauduttu indeksikorotuksien tuomiin kustannuskorotuksiin, kunta-alaa koskevaan palkkaratkaisuun, joukkoliikenteen järjestämisvastuun siirtymiseen kaupungille heinäkuun alussa 2014, EU–vaalien järjestämiseen, toimeentulotuen kasvavaan asiakasmäärään sekä muihin rakenteellisiin muutoksiin.

Lautakuntien esityksiin nähden kaupunginjohtajan talousarvioesitys sisältää talouden tasapainottamiseen tähtäviä lisätoimenpiteitä kaikkiaan 5,2 miljoonaa euroa. Suurimpia toimenpiteitä ovat sairaanhoitopiirin kanssa neuvoteltu ratkaisu erikoissairaanhoidon palveluihin kohdistuvasta lisäsäästöstä. Vanhus- ja vammaispalveluissa kaksi ympärivuorokautista toimintayksikköä kilpailutetaan, palveluiden tuottaminen järjestetään palvelusetelillä. Yhden ympärivuorokautisen yksikön toiminta loppuu ja asiakkaat siirtyvät muille palveluasumisessa vapautuville paikoille tai palveluseleiden piiriin. Omien lasten hoidon palvelurahaa pienennetään ja vahtimestaripalvelut kouluilla järjestetään uudelleen. Halssilan lähikirjasto suljetaan. Avustusleikkauksia lisätään ja vakituisen henkilöstön poistuma hyödynnetään kauttaaltaan tehokkaammin.

Lainakanta lisääntyy edelleen

Taloussuunnitelmassa vuoden 2014 tavoitteeksi asetetaan 27,8 miljoonan euron vuosikate, jolloin se kattaa poistoista 54,1 prosenttia ja poistonalaisista investoinneista 51,1 prosenttia. Vuosikatteen riittävyydellä suhteessa poistoihin mitaten kaupungin tulorahoitus ei ole talousarviovuonna 2014 tasapainossa. Vuosi 2014 on talousarvion mukaan 23,3 miljoonaa euroa alijäämäinen. Taloussuunnitelma on laadittu siten, että valtuustokauden lopussa vuonna 2016 vuosikate kattaa poistot ja kaupungin taseessa ei ole kertyneitä alijäämiä.

Kaupungin lainakantaa joudutaan kasvattamaan 20,3 miljoonalla eurolla eli noin 55 000 euroa/päivä. Kaupungin lainakanta tulee olemaan vuoden 2014 lopussa 460 miljoonaa euroa eli 3 385 euroa asukasta kohti. Vuonna 2013 lainakannan kasvu muutetussa talousarviossa on 58,2 miljoonaa euroa.

Taloussuunnitelman mukaan kaupungin talous tasapainotetaan valtuustokauden aikana siten, että vuosikate vastaa poistoja viimeistään vuonna 2016. Tavoite on mahdollista saavuttaa sillä edellytyksellä, että käyttötalouden toimintakulut supistuvat vuoden 2014 tasosta noin 0,75 % vuodessa. Tämä tulee edellyttämään talousarvion pitävyyttä ja toimintojen tuottavuuden merkittävää parantamista.

Vuoden 2012 tilinpäätös osoitti yhteensä 96,3 miljoonan euron ylijäämää vuosilta 1997–2012. Vuoden 2013 alijäämäksi arvioidaan noin 61,6 miljoonaa euroa ja vuoden 2014 alijäämäksi 23,3 miljoonaa. Kaupungilla ei vuonna 2014 ole kuntalain mukaista taloussuunnitelmassa katettavaa alijäämää mikäli vuodet 2013 ja 2014 toteutuvat arvioiden mukaan.

Kumulatiivinen ylijäämä supistuu merkittävästi niin, että vuonna 2014 sen määrä on enää 11 miljoonaa euroa. Taloussuunnitelman mukaan talous tasapainotetaan siten, että vuonna 2016 ei synny enää alijäämää ja kaupungin taseen yli-/alijäämäkertymä ei muodostu negatiiviseksi.

Investointien määrä laskee

Investointimenot ovat yhteensä 49,2 miljoonaa euroa, mikä on 14,8 miljoonaa euroa eli 23,2 % vähemmän kuin vuonna 2013. Investoinneista 17,9 miljoonaa euroa kohdistuu talonrakennukseen, mikä on 5,8 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2013.

Kaupungin investointibudjetin ulkopuoliset hankkeet mukaan lukien vuoden 2014 investointien yh-teismäärä on 66,8 miljoonaa euroa, mikä on 15,6 miljoonaa (-18,9 %) vähemmän kuin vuonna 2013 arvioidaan toteutuvan.

Suurimpia investointeja ovat Puistokoulun peruskorjaus, Palokan terveysaseman korjaus- ja muutostyöt ja Keltinmäen päiväkodin uudisrakennukset. Kosteusvaurio ja sisäilmaongelma-korjauksiin on varattu 3 miljoonaa, joka kohdennetaan vuoden kuluessa korjausta vaativiin rakennuksiin.

Talousarvioesityksen jatkokäsittely

Kaupunginjohtajan talousarvioesityksen käsittely jatkuu kaupunginhallituksen seminaarissa 6.-7.11.2013. Kaupunginvaltuusto päättää talousarviosta 2.12.2013.

Lisätietoja:

Kaupunginjohtaja Markku Andersson, puh. 014 266 1501

Talousjohtaja Ari Hirvensalo, puh. 050 526 0443, ari.hirvensalo@jkl.fi

Kuopion talouskuuri kovenee – valtiolta edellytetään pikaisia päätöksiä

Kaupunginjohtaja Petteri Parosen talousarvioesitys vuodelle 2014

Lehdistötiedote, julkaisuvapaa tiistaina 8.10.2013 klo 9

http://www.kuopio.fi/web/ajankohtaista/uutisarkisto?p_p_id=101_INSTANCE_vuS3&p_p_lifecycle=0&p_p_col_id=column-2&p_p_col_pos=4&p_p_col_count=8&_101_INSTANCE_vuS3_struts_action=%2Fasset_publisher%2Fview_content&_101_INSTANCE_vuS3_assetEntryId=2770691&_101_INSTANCE_vuS3_type=content&_101_INSTANCE_vuS3_groupId=31210&_101_INSTANCE_vuS3_urlTitle=kaupunginjohtaja-petteri-parosen-talousarvioesitys-vuodelle-2014&_101_INSTANCE_vuS3_redirect=%2F%3Fall101

Kuopion taloustilanteesta

Kuopion kaupunki on selviytymässä vuodesta 2013 useita muita suurempia kaupunkeja pienemmin vaurioin. Silti 13 - 15 miljoonaa euroa alijäämäisenä. Ikärakenteen muutoksen, kaupungin vahvan kasvun ja suomalaisten kasvaneiden hyvinvointivajeiden vuoksi asukkaiden palvelutarve jatkuvasti kasvaa. Ongelmalliseksi on lisäksi osoittautunut sairaanhoitopiirin tuottavuusohjelman heikko käyntiin saanti.

Talouden haaste kasvaa

Vuoden 2014 aikana useita vuosia jatkunut Kuopion kaupungin talouden ja toimintojen tasa-painottaminen vaikeutuu olennaisesti, koska:

Valtiolta ei ole vähentänyt kuntien tehtäviä, vaan pikemminkin lisännyt (mm. oppilashuolto ja pitkäaikaistyöttömyys).

Kuopion kaupungin saama valtionosuus pienenee aiempaan kehitykseen suhteutettuna vuonna 2014 noin 23 miljoonaa euroa. Leikkaukset vuosina 2012 - 2014 ovat yhteensä noin 50 miljoonaa euroa.

Yleisen vaikean taloustilanteen vuoksi kaupungin verotulokertymän kasvu hiipuu vallitsevaa inflaatiota alemmalle tasolle.

Kuopion ylijäämäinen talous on kääntynyt vuoden 2013 aikana kumulatiivisesti alijäämäiseksi: tasaavia puskureita, varauksia tai rahastoitua rahaa ei ole.

Henkilöstörakenteen isot muutokset ovat Kuopiossa mahdollisia ketjuuntuneisiin kuntaliitoksiin liittyvän vuodesta 2006 alkaneen ja ilmeisesti vuoteen 2022 asti kestävästä työsuhteduran vuoksi. Henkilöstön luontaisen poistuman hyödyntäminen liki ainoana keinona on varsin rajallinen ja hankalan sattumanvarainen.

Kuntien liiketoimintojen tuottavuus ja taloudellinen tuki kunnallisille ydinpalveluille hiipuu vaikeassa yleistaloustilanteessa.

Kuntapalvelujen kysyntä kasvaa.

Toiminnan ja talouden tasapainottaminen Kuopiossa etenee kaupunginvaltuuston päättämien tuottavuusohjelman, henkilöstö- ja työhyvinvointiohjelmien sekä palvelujen hankintalinjauksien mukaisesti. Näitä täydentämään kaupunginhallitus on määritellyt erillisiä sopeuttamistoimia. Kaupungin toiminnallisen ja taloudellisen tilanteen hallinta edellyttää näiden sopeuttamistoimien täysimääräistä toteuttamista sekä valtiovallan kuntatalouden ja toiminnan tasapainoa tukevia päätöksiä.

Palveluiden turvaamiseksi maksut, taksat sekä verot nousevat

Talousarvioesityksessä kaupungin rahoitus pohjaa kohennetaan kunnallisen tuloveron nostolla 19,50 prosentista 20,75 prosenttiin. Tämä lisää kaupungin tulorahoitusta noin 20 miljoonaa euroa. Mikäli valtiolta ei helpota kuntien vaikeaa tilannetta, kaupungin on varauduttava toiseen kuntaveron korotukseen neljän vuoden suunnittelukauden kuluessa.

Kuopio varautuu vähentämään henkilöstökulujaan henkilökunnan keskimäärin kahden viikon pituisin lomautuksin. Näiden asemesta voidaan käyttää myös vapaaehtoisia palkattomia vapaita sekä lomarahaa vaihtoa vapaiksi. Työpanos vähenee 75 henkilötyövuodella luontaista poistumaa hyödyntämällä.

Kaupungin investointitasoa supistetaan 80 miljoonasta 55 miljoonaan euroon, mikä vähentää vastaavasti kaupungin velkaantumista. Vain aivan välttämättömät investoinnit voidaan toteuttaa.

Talousarvioesitys sisältää monia palveluverkostoja sekä palveluiden saavutettavuutta supistavia toimia, mm. kolmen (ja vuodelle 2015 lisäksi kolmen) koulun, kolmen kirjaston ja kahden leirikeskusten lopettamisen.

Palveluiden järjestämiseen ja hankintaan esitetään muutoksia, mm. lastensuojelun ja vammaispalveluiden toiminnoissa mittavaa ostopalveluiden siirtoa kaupungin omaksi toiminnaksi. Palvelusetelitoimintaa laajennetaan mm. vanhuspalveluissa ja päivähoidossa. Johtamisjärjestelmää kevennetään ja resursseja siirretään asiakastyöhön.

Sairaanhoitopiirin tuottavuusohjelman eteneminen on avainasemassa kaupungin talouden tasapainoon saattamisessa. Kuopio sitoutuu tukemaan sairaanhoitopiiriä sen toimissa.

Talouden yksi perusta on myös luottamus siihen, että valtiolta toteuttaa maan hallituksen linjaamassa mittakaavassa kuntien tehtävien vähentäminen ja uusia velvoitteita ei aseteta. Tällä ei ennakoita olevan vaikutuksia vuonna 2014, mutta tehtävähennysten edellytetään etenevän vuodesta 2015 lähtien asteittain joka vuosi.

Talousarvioesityksessä määritellyt toimet ovat välttämättömiä, jotta Kuopion kaupunki kykenee selviytymään ilman suuria vaurioita nyt elettyjen ongelmallisten aikojen yli.

Koko Kuopion kaupungin talousarvio vuodelle 2014 osoittaa 16,1 miljoonan euron alijäämää. Vuosikate on noin 27 miljoonaa euroa (kattaa noin 60 % poistoista) ja lainakannan kasvu noin 27,5 miljoonaa euroa (260 euroa/asukas). Toimintakatteen 526,2 miljoonan euron kasvu vuoden 2013 talousennusteeseen on 3,8 prosenttia.

Tulevaisuus turvataan

Koko vuosien 2014 - 2017 suunnittelukausi tulee olemaan erittäin kireän talouden aikaa. Kaupungin talous on talousarvioesityksen mukaan tasapainossa ja lainakanta laskussa suunnittelukauden lopussa vuonna 2017.

Näinä vuosina palvelutaso joiltakin osin laskee ja palvelujen saavutettavuus kaventuu, mutta kaupungin palvelujen säilyminen kuitenkin hyvällä tasolla turvataan.

Nykyisessä vaativassa taloustilanteessakin Kuopion kaupunki turvaa parhaansa mukaan elinvoimansa pitkäjänteisen kehittymisen. Jatkamme edelleen elinkeinoelämän toimintaedellytysten kehittämistä ja turvaamme asuin- ja yritystilarakentamisen, kaikkien taajamien kehittymisen sekä Tahkon matkailualueen vetovoimaisuuden edistymisen olemassa olevien resurssejemme puitteissa.

Petteri Paronen
Kaupunginjohtaja

Lahti vastaa talouden haasteisiin toiminnan kestäväällä kehittämisellä

08.10.2013

Lahden kaupungin taloussuunnitelmaesityksessä 2014—2016 konkretisoituu julkisen talouden tiukkeneminen ja ennusteet näkymien heikkenemisestä. Vuoden 2013 tulos toteutuu jopa 25 milj. euroa budjetoitua heikompana. Helmikuussa 2013 valtuustosopimukseen ja huhtikuussa kaupungin strategiaan kirjatut taloustavoitteet eivät ole lähivuosina saavutettavissa.

Lahden talouden tilanne ja näkymät vastaavat varsin pitkälle muita suuria kaupunkeja. Jo päätetyt valtionosuusleikkaukset ja maan hallituksen rakennepoliittisessa ohjelmassa kunnille asetettu kahden miljardin euron tasapainottamistavoite merkitsevät erittäin kireää taloutta koko kuntakentälle pitkälle eteenpäin.

Valtio ei ole pystynyt helpottamaan kuntien talouden tasapainottamista, valtionosuusleikkaukset jatkuvat, vaatimukset ja normit kuntien toiminnalle kiristyvät ja velvoitteita lisätään päinvastaisista tavoitteista huolimatta.

Suunnittelukauden mittavat investoinnit lisäävät velkaantumista

Lahden taloussuunnitelmaesitys vastaa kuntatalouden haasteeseen veroja korottamalla, sallimalla suunniteltua suuremman velkaantumisen ja rajoittamalla menokasvua tuottavuutta parantamalla ja järjestelemällä toimintoja uudelleen. Pysyvät kiinteiden kustannusten vähentämiset rakenteellisin toimenpitein ovat välttämättömiä talouden tasapainon saavuttamiseksi.

Taloussuunnitelman mukaan kaupunki saavuttaa vuonna 2014 ja 2015 nollatuloksen ja vuonna 2016 tulos on joitakin miljoonia euroja positiivinen. Vuoden 2014 tulos perustuu keväällä päätettyyn tuloveron korotukseen 0,75 prosenttiyksiköllä ja vähintään 14 miljoonan euron myyntivoittoon konsernin sisäisessä kaupassa kaupungin ja Lahti Aqua Oy:n välillä. Vuoden 2015 tuloksessa on huomioitu oletettu kiinteistöveronkorotus.

Lahden kaupungin vuotuiset investoinnit ovat vuonna 2014 noin 88 miljoonaa euroa. Investoinnit nousevat vuonna 2015 noin 95 miljoonaan euroon, mikä on poikkeuksellisen korkea investointitaso ja ovat noin 68 miljoonaa euroa vuonna 2016, mikä on lähellä viime vuosien investointitasoa. Suunnittelukaudella valmistuvat Jalkarannan ja Liipolan uudet monitoimitalot, useita päiväkoteja, sosiaali- ja terveystoimen rakennemuutosten edellyttämä uusi pääterveysasema sekä lukuisia peruskorjauksia ja keskustan kunnallistekniikan suuret investoinnit.

Henkilöstö mukaan taloustalkoisiin

Taloussuunnitelma edellyttää vakinaisen henkilöstön määrän pysyvän tämän vuoden tasolla. Määräaikainen henkilöstö vähenee 270:llä seuraavan kolmen vuoden aikana. Toiminnan voimakas kehittäminen, uudelleenjärjestelyt, osaamisen täysimittainen hyödyntäminen ja sisäiset siirrot toteutetaan yhteistyössä henkilöstön kanssa. Kaupunki ottaa käyttöön myös talkoopaat, tavoitteena miljoonan euron säästö vuosittain. Vain koko organisaation täysimittaisella sitoutumisella uudistumiseen ja kustannusten karsintaan voidaan välttää irtisanomiset ja lomautukset.

Suunnittelukauden taloudelliset tavoitteet ja vakinaisen henkilöstön määrän pitäminen ennallaan edellyttävät suurempia muutoksia palveluihin ja toimintatapoihin kuin lautakunnat ja

yksiköt ovat esittäneet. Taloussuunnitelman lähtökohtana on palveluiden turvaaminen ja kehittäminen uusilla toimintamalleilla, sähköisiä palveluita lisäämällä, erillisiä palvelupisteitä karsimalla ja palveluntarjontaa kohdistamalla. Palvelutasoa laskemalla voidaan joiltakin osin turvata palveluiden kokonaisuus ja myös vastata kasvavaan palvelukysyntään esimerkiksi sosiaali- ja terveystalouksissa.

Palveluiden ja talouden perustan vahvistaminen

Ensi vuoden talousarvio panostaa kaupungin kestäväan kasvuun tukemalla elinkeinoelämää ja osaamis pohjaa uusien työpaikkojen luomiseksi, mahdollistaa kasvun kaavoittamalla ja lisää kaupungin vetovoimaa. Kireästä taloudellisesta tilanteesta huolimatta kaupungin kasvu on jatkunut ja näyttää jatkuvan edelleen.

Kaupungin keskustan kehittämisen hankkeet, Ranta-Kartanon alue, torinaluspysäköinti sekä kävelykatu- ja liikennejärjestelyt ovat käynnistyneet, samoin radan varren ja koko asemanseudun kehittäminen. Eteläisen kehätien suunnittelu, jota kaupunki osaksi rahoittaa, siirtyi kuluvalta vuodelta talousarviovuodelle. Talousarviossa on huomioitu painopisteenä myös lähiöiden kehitys.

Työllisyyden parantaminen ja syrjäytymisen torjunta vaatii Lahdessa erityishuomiota, minkä vuoksi kaupungin työllistämismäärärahaa on talousarviossa lisätty ja se pyritään pitämään nousevana suunnitelmakauden edetessä. Valtakunnallinen pitkäaikaistyöttömyyden torjunnan kuntakokeilu jatkuu ja nuorisotakuun toteuttamiseen on panostettu tukityöllistämisen ja nuorisopalveluiden määrärahakokonaisuuksissa.

Valtuuston huhtikuussa hyväksymän strategian mukaan Lahden visio on olla houkutteleva ja elinvoimainen ympäristökaupunki. Taloussuunnitelmassa on talouden tiukkenemisestä huolimatta pyritty pitämään kiinni kaupungin vetovoimaan ja kasvuun sekä palveluihin liittyvistä tavoitteista. Strategiassa kaupungin toiminnan läpäisee ympäristölähtöinen ja resurssitehokas kehittäminen, joka yhdistyy vahvaan ympäristö- ja muotoiluosaamiseen sekä elinkeinoelämän ja käytäntölähtöisen innovaatioympäristön kehittämiseen. Keskeisessä asemassa strategiassa on lapsiystävällinen kaupunkikehitys.

Talousarvio ja taloussuunnitelma ovat ulkoisten olosuhteiden vuoksi vahvasti taloutta sopeuttavia. Samalla, kun tasapainoa haetaan veroja korottamalla ja menoja karsimalla, pitkäjänteisen tasapainon kannalta on ensiarvoisen tärkeää turvata kaupungin kasvun ja elinkeinoelämän monipuolistumisen tuoma tulopohjan vahvistuminen.

Lisätietoja:

kaupunginjohtaja Jyrki Myllyvirta, 050 63895

Kouvolan kaupunginjohtajan talousarvioesitys 2014 ja taloussuunnitelma vuosille 2014-2017

6.11.2013

<http://www.kouvola.fi/index/uutiset/2013/11/gF9XTL78P.html>

Vuoden 2014 tarjousarvioesitys on 10,7 milj. euroa alijäämäinen, mutta laaditun talouden tasapainottamisohjelman mukaan vuonna 2015 päästään vuositasolla ylijäämaiseen tulokseen ja vuonna 2017 kertyneet alijäämät saadaan katettua. Vuosikate kattaa vain 50,2 % poistosta ja investoinnit katetaan pääosin lainarahoituksella. Toimintakatteen esitetään kasvavan vain 0,5 % edelliseen vuoteen verrattuna. Talouden sopeuttamisen toimenpiteillä, henkilöstön vähentämällä ja palvelujen priorisoinneilla tavoitellaan 20 milj.euron nettosäästöä vuositasolla.

Kouvolan talouden kestävyysvaje

Kouvolan kaupungin taloudellinen kestävyysvaje suunnittelukaudella on merkittävä, karkeasti arvioiden noin 20 milj.euron vuositasolla, jotta alijäämät saadaan katettua sekä poistoista ja lainanlyhennyksistä voidaan selviytyä. Kestävyysvajetta lisää vuodelta 2013 kertyvä alijäämä. Kouvolan kaupungin taseen alijäämän kasvaessa, kaupunki joutuu laatimaan talouden tasapainottamisohjelman Kuntalain 65 §:n perusteella.

Erillinen tasapainottamisohjelma tullaan hyväksymään kuluvan syksyn aikana. Siinä esitetyt toimenpiteet sisältyvät talousarvioesitykseen. Kaupunki pyrkii sopeuttamaan menot vastaamaan tuloja taloussuunnittelukauden aikana vuoden 2017 loppuun mennessä. Ohjelmaa päivitetään, kun on selvillä kaupunginhallituksen 9.9.2013 käynnistämien yhteistoimintamenettelyjen lopputulos mm. henkilöstö-vähennysten osalta. Myös palveluverkkoa koskevat muutokset tulee sisällyttää ohjelmaan.

Talousarvioesitys perustuu nykyisiin veroprosentteihin. Vuosikate kattaa vain 50,2 prosenttia poistoista ja investoinnit katetaan pääosin lainarahoituksella. Arvioitu lainamäärä vuoden 2014 lopussa on 2 603 euroa /asukas, joka jää vielä selvästi kuntien keskimääräisen tason alapuolelle. Toimintakatteen esitetään kasvavan vain 0,5 edelliseen vuoteen verrattuna.

Rakennemuutosten jatkaminen ja talouden sopeuttaminen

Kouvolan kaupunki jatkaa edelleen rakennemuutoksia haasteenaan talouden sopeuttaminen. Toiminnan tuottavuutta tulee parantaa mm. henkilöstöä vähentämällä ja palveluja priorisoidulla. Myös investointitasoa tulee pienentää pysyvästi alemmalle tasolle lainamäärän kasvun hillitsemiseksi.

Kaupunginhallitus päätti 9.9.2013 § 303 henkilöstövähennyksiä koskevan yhteistoimintamenettelyn aloittamisesta, jonka tavoitteena on 600 henkilön vähennys vuoden 2013 alun tilanteesta vuoden 2014 loppuun mennessä. Yt-menettely on käynnistynyt 17.10.2013. Henkilöstövähennyksissä hyödynnetään kaikkia käytettävissä olevia keinoja. Toimenpiteillä tavoiteltava nettosäästö on vuositasolla noin 20 milj. euroa. Vähennykset johtuvat yksinomaan kaupungin vaikeasta taloustilanteesta ja tuottavuuden nostotarpeesta

Investointiohjelma lisää kaupungin velkamäärää

Investointimenot vuodelle 2014 ovat koko kaupungin osalta nettona 36,5 miljoonaa euroa. Pysyvien vastaavien myyntituottojen määrän arvioidaan laskevan vuonna 2014 yhteensä 2 miljoonaan euroon. Kouvolan kaupungin investointitaso ylittää edelleen merkittävästi vuotuisten poistojen määrän. Investointi määrää onkin syytä yhä leikata suunnittelukaudella lähemmäs kestäväää noin 20 miljoonan euron tasoa.

Vuoden 2014 budjettiesitys sisältää mm. Kouvolan seudun ammattiopiston (KSAO) Tornimäen kampuksen, Valkealan ja Korian päiväkotien, Mansikka-ahon koulun rakentamisen sekä Ratamo-keskuksen rakennussuunnittelun. Elinkeinopoliittisiin investointeihin kuten Kuusankosken keskustan kehittämiseen ja vesipuiston infrainvestointeihin on varauduttu 2,3 milj.eurolla.

[Lue koko tiedote](#) [pdf, 37 KB] ja tutustu [esitysmateriaaliin](#) [pdf, 1 MB]!

Lisätietoja

kaupunginjohtaja

Lauri Lamminmäki

puh.020 615 3100

etunimi.sukunimi@kouvola.fi

Valtuustosopimuksen mukainen talousarvio (Pori)

Vuoden 2014 talousarvio ja vuosien 2014 - 2016 taloussuunnitelma on laadittu täysin valtuustosopimuksen periaatteita noudattaen. Ehdotuksen mukaan kaupungin talous tasapainotetaan kolmen seuraavan vuoden aikana niin, että velkaantuminen loppuu ja talous kääntyy ylijäämäiseksi. Samalla investointitaso pidetään riittävän korkeana, jolloin kaupungin kiinteän omaisuuden korjausvelka ei kasva ja palveluverkon rakenteellisten uudistusten vaatimat investoinnit voidaan toteuttaa. Talousarviovuoden ehdotus perustuu kaupunginhallituksen keväällä vahvistamaan tulosaluekohtaiseen kehykseen. Suurimmat talousarviokasvut on osoitettu aiempien vuosien tapaan perusturvaan, jossa oman toiminnan osalta kasvua on sallittu yli 3,5 prosenttia. Muiden tulosalueiden kasvut ovat pääosin 1,5 prosentin luokassa.

Vuoden 2014 talousarviossa toiminnan kassavirta eli vuosikatteen ja nettoinvestointien yhteissumma on -15 miljoonaa euroa. Se on noin 5 miljoonaa euroa parempi kuin vuoden 2013 talousarviossa. Käytännössä negatiivinen kassavirta rahoitetaan lisälainalla. Vuoden lopussa kaupungin lainamäärä on 231 miljoonaa euroa. Tulos ei kuitenkaan parane vuoden 2013 talousarvioon verrattuna. Suurin syy tähän on juuri se, että valtionosuudet eivät käytännössä kasva yhtään ja kunnallisverotuoton kasvuksi vuoden 2013 toteumaennusteen päälle on arvioitu vain 1 %. Veronkorotuksia ei kuitenkaan esitetä ensi vuodelle. Verorahoituksen vajetta paikataan mm. Pori Energian osinkotuloutusta lisäämällä.

Lähes yhtä synkältä näyttävät myös suunnitelmavuodet. Vaikka esim. maltillinen palkkaratkaisu tukee tiukkaa taloudenpitoa, Ilman merkittäviä toiminnallisia muutoksia taloutta ei kuitenkaan tulla lähivuosina saamaan tasapainoon. Suunnitelmavuodet noudattivat kaupunginhallituksen kehyspäätöksessä samaa tiukkaa linjaa kuin talousarviovuodenkin osalta mutta tämäkään ei näytä riittävän. Niinpä suunnitelmavuosien osalta jouduttiin toteuttamaan kaupunginjohtajan ehdotuksessa ylimääräinen käyttötalouden karsinta. Vuoden 2015 osalta karsinta on 2,2 miljoonaa euroa ja vuoden 2016 osalta peräti 9,4 miljoonaa euroa. Näiden osalta on tarkoitus edetä niin, että tulosalueet yhteistyössä henkilöstönsä kanssa laativat ensi kevään aikana ehdotuksen rakenteellisista ja toiminnallisista uudistuksista, joilla tavoite pystytään toteuttamaan. Kaupunginjohtajan ehdotuksessa on jouduttu vuodelle 2015 alustavasti arvioimaan myös 0,75 prosenttiyksikön korotus kunnallisveroon.

Investointisuunnitelman osalta vuosi 2014 tulee olemaan tasoltaan matalin moneen vuoteen. Nettoinvestoinnit jäävät 30 miljoonaan euroon. Suunnitelmanvuosien 2015 ja 2016 osalta taso nousee 32 M euroon. Hankkeita on priorisoitu niin, että keskeiset palvelutuotannon tehostamiseen tähtäävät hankkeet ovat etusijalla. Suurimmat yksittäiset hankkeet tai määrärahakokonaisuudet ovat pääterveysaseman sairaalatornin peruskorjaus 6,3 miljoonaa euroa, Kuninkaanhaan koulun peruskorjaus 2,2 miljoonaa euroa, Väinölän koulun peruskorjaus 0,8 miljoonaa euroa, Porin sillan peruskorjaus 1,9 miljoonaa euroa, Kiinteistöjen kunnossapito ja hätätyöt 2,9 miljoonaa euroa, Kiinteistöjen hankinta 1,5 miljoonaa euroa, Pelastuslaitoksen kalusto 1,6 miljoonaa euroa, Liikenneväylien rakentaminen ja kunnossapito 6,1 miljoonaa euroa, Kalevan Kisojen edellyttämät työt stadionilla 0,4 miljoonaa euroa, ajoneuvokeskuksen ajoneuvojen hankinta 0,6 M€ sekä Porin Teatterin peruskorjauksen aloittaminen 0,6 miljoonaa euroa.

Kaupunginhallitus aloittaa talousarvion käsittelyn maanantaina 28.10.2013. Kaupunginvaltuuston talousarviokokous on maanantaina 9.12.2013.